Dönem: 23 **Yasama Yılı: 4**

TBMM **(S. Sayısı: 473)**

Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı ile Çevre, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Avrupa Birliği Uyum ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonları Raporları (1/789)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Çevre, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Adalet ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonlarına, esas olarak da Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü *15/12/2009*

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-461/4948

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 1/6/2009 tarihinde kararlaştırılan "Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Modern biyoteknoloji, farklı canlı tür ve sınıfları arasında (örneğin bakteriden bitkiye ya da hayvana) gen aktarımını mümkün kılmıştır. Modern biyoteknoloji teknikleri kullanılarak geliştirilen yeni ürünler uluslararası piyasalarda tarım ve gıda için üretim ve tüketime sunulmuştur. İnsan ve hayvan sağlığı için gerekli olan bazı aşı ve ilaçlar da bu yöntemler kullanılarak geliştirilmektedir. Modern biyoteknoloji, bitkisel ürünlerde hastalık ve zararlılara dayanıklılık ile olumsuz çevre şartlarına dayanıklılığın geliştirilmesi ve ürün kalitesinin arttırılması için kullanılmaktadır.

Ancak, genetik yapısı değiştirilmiş organizmaların (GDO) insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkileri konusunda bilimsel çevrelerde tartışmalar devam etmektedir. Modern biyoteknoloji ile genetik yapıda doğal olmayan yeni genetik oluşumlar meydana getirilmektedir. Bu nedenle, GDO'lar insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı ile biyolojik çeşitlilik üzerinde zarar oluşturma riskini taşımaktadır.

Kullanılan materyalin canlı organizma olması ve zararın ortaya çıkması durumunda geri dönüşün çok zor olması veya mümkün olmaması, modern biyoteknoloji ürünlerinden kaynaklanan riski daha da arttırmaktadır. Riskin yönetilmesi için ise ulusal ve uluslararası tedbirler geliştirilmektedir. Ancak, alınan tedbirlerin bilimsel ve teknolojik çalışmaların önünü kesmemesinin yanı sıra; insan, hayvan, çevre sağlığı ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunması da gerekmektedir.

Bitki çeşitlerinin teknoloji ürünü çeşitlere dönüştürülmesi, bunların genetik yapılarının değiştirilerek daha pahalı hale gelmesi ve bu tohumlardan bazılarının her yıl yenilenmesinin zorunlu

hale gelmesi nedeniyle, üretici ve tüketicilerin olumsuz yönde etkilenmesi ihtimalinin artması, yerel tür ve çeşitlerin devamlılığının tehlikeye düşmesi ve tarımsal üretimde dışa bağımlılığın artması gibi sosyo-ekonomik riskler de mevcuttur.

Modern biyoteknolojinin, tüm yeni geliştirilen teknolojilerde olduğu gibi birtakım riskler taşıdığı artık tüm dünya tarafından kabul edilmektedir. Nitekim GDO'lar dahil modern biyoteknoloji teknikleri kullanılarak geliştirilen ürünlerde risklerin varlığı kabul edildiği için bu konuda Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin Biyogüvenlik Kartagena Protokolü hazırlanmış ve ülkemiz de dahil olmak üzere pekçok ülke tarafından kabul edilmiştir. Bu yaklaşım, Avrupa Birliği dahil birçok ülkede mevzuatın hazırlanmasında temel esas olarak alınmıştır.

Ülkemiz biyolojik çeşitlilik yönünden dünyanın en önemli ülkelerinden birisidir. Söz konusu zenginliğimizin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması ve ekonomik değere dönüştürülmesinde modern biyoteknoloji yöntemlerinin kullanımı önemli imkanlar sunmaktadır. Ancak, bu kullanımda da sınırları ve esasları çok iyi belirlenmiş biyogüvenlik kurallarına ihtiyaç vardır. Bu nedenle, Kanunda biyogüvenlik bir bütün olarak ele alınmış, insan, hayvan ve çevre sağlığı ile biyolojik çeşitliliğin korunması yanında bilimsel ve teknolojik gelişmelerin devamlılığının sağlanması için tedbirler öngörülmüştür.

Kanunun hazırlanmasında ülkemizin ihtiyaçlarının yanı sıra Kartagena Biyogüvenlik Protokolü ve Avrupa Birliği mevzuatına uyum hususları da göz önünde bulundurulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile; Kanunun amacı ve kapsamı belirlenmiştir.

Madde 2- Madde ile; Kanunda kullanılan terimler açıklanmıştır.

Madde 3- Madde ile; Kanun kapsamındaki GDO veya ürünleri ile ilgili başvuruların yapılması, bu başvuruların değerlendirilmesi ve karara bağlanması düzenlenmiştir. GDO veya ürünlerinin ülkeye girişi, ülke içinde geliştirilmeleri ve piyasaya sürülmeleri, bu ürünlerin kontrollü kullanımlarının sağlanabilmesi için düzenlenmesi gereken ilk ve en önemli konulardır. Bu nedenle maddede, herhangi bir GDO ve ürününün ilk ithalatı ve kullanıma sunulması için Kurul kararı öngörülmüş, belli bir GDO veya ürünü ile ilgili bir faaliyet ilk kez gerçekleştirilmeden önce muhtemel risklerin belirlenebilmesi amacıyla her bir GDO ve ürünü için değerlendirme yapılması ve bu değerlendirmeye göre karar verilmesi hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda;

a) GDO ve ürünleri hakkında karar verilirken gözönünde bulundurulacak temel hususlar ifade edilmiştir.

b) Başvurunun yapılacağı kurum, başvurunun yapılış şekli ve başvurunun değerlendirilmesi ile ilgili temel hususlar belirtilmiştir.

c) Karar verme şekil, süre ve süreci düzenlenmiştir.

GDO ve ürünlerinin ülkeye ve piyasaya ilk defa girişleri dikkate alınarak bu madde kapsamında izne bağlanan faaliyetler,

a) Deneysel amaçlı serbest bırakılması,

b) Piyasaya sürülmesi,

c) Genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların kapalı alanda kullanımı, olmak üzere üç grupta ele alınmıştır.

Kanunun başvuru ve değerlendirme ile ilgili hükümleri bu faaliyet grupları esas alınarak düzenlenmiştir.

GDO ve ürünlerini içeren bu faaliyetlerin karara bağlanması, Kartagena Biyogüvenlik Protokolünün de temelini oluşturan ve bilimsel belirsizlik durumunda çevreyi ve insan sağlığını korumak için önceden tedbir alma yaklaşımına dayanan ihtiyatlılık prensibinin uygulanmasına da imkan sağlamaktadır.

Madde kapsamında karar verilmeden önce, Kanunun amacına uygun olarak, çevrenin, biyolojik çeşitliliğin, bitki, hayvan ve insan sağlığının ve yaşamının korunması için, risk değerlendirmesinde ele alınacak temel unsurlar belirtilmiştir.

GDO'lar teknoloji ürünü olmaları nedeniyle genel olarak fikri ve sınai haklar çerçevesinde korunmaktadır. Bu nedenle gizli bilgilerin nasıl ele alınacağı ve Kanun kapsamında gerekli işlemlerin yürütülebilmesi için hiçbir koşulda gizli bilgi olarak kabul edilemeyecek bilgilerin neler olduğu ayrıca düzenlenmiştir.

Madde 4- Madde ile; başvuruların karara bağlanmasında temel esas olarak GDO ve ürünlerinin özelliklerine göre, tüketiciler ve kullanıcılar, etkileşime girmesi muhtemel çevresel şartlar dikkate alınarak risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirmelerin ayrı ayrı yapılması hükme bağlanmış ve ticari yarar sağlayan taraf olan başvuru sahibinin, bu değerlendirmede yapılacak analiz, test ve denemelerin masraflarını üstlenmesi öngörülmüştür.

Madde 5- Madde ile; GDO ve ürünleri ile ilgili yasaklar belirlenmiştir. Yasaklar, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğin korunmasında ihtiyati tedbir prensibi esas alınarak ülkemizin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu konular ile toplumsal hassasiyet taşıyan alanları kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

Madde 6- Madde ile; ülke ihtiyacı ve aciliyeti de dikkate alınarak karar işlemlerinde kolaylaştırmaya gidilebilmesi için GDO ve ürünlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir riski olmayan ve insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe herhangi bir zararının bulunmadığı yönünde mevcut bilgiye ve daha önce yapılmış olan risk değerlendirmesine dayanan başvurular hakkında sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçları da dikkate alınarak basitleştirilmiş işlem uygulanmasına imkan sağlanmıştır.

Madde 7- Madde ile; verilen kararlara başvuru sahibinin uymasını sağlamak, mevcut bilimsel veriler ve teknolojik imkanlarla önceden tahmin edilemeyen olumsuz etkileri en erken safhada tespit ederek önlem alabilmek için yürütülmesi gerekli görülen işlemler düzenlenmiştir.

Biyogüvenliğin sağlanabilmesi için alınan tedbirlerin ülkesel bütünlük içinde yürütülmesi esasından hareketle GDO ve ürünleri ile ilgili faaliyetleri denetleme yetkisinin bir yapı altında toplanması gerekli görülmüş ve denetleme ile ilgili kuralları belirlemek ve denetim yapmak konusunda Bakanlığa yetki verilmiştir.

Madde 8- Madde ile; mevcut görev ve yetkilerinin biyogüvenlik ile ilgili konuları büyük ölçüde doğrudan veya dolaylı olarak kapsaması ve bunlara yönelik belli ölçüde teknik ve kurumsal alt yapısının olması nedeniyle Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ülkemizde biyogüvenlik sisteminin kurulup geliştirilmesi hususunda yetkili kılınmıştır.

Madde 9- Madde ile; Biyogüvenlik Kurulunun oluşumu düzenlenmiş ve Kurulda GDO ve ürünlerinin kullanıldığı veya GDO ve ürünlerinin etkileyeceği sektörler dikkate alınarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığını temsilen ilgili bakanlar tarafından Kanunda belirlenen şartları taşıyan kişilerin görevlendirilmesi öngörülmüştür.

Madde 10- Madde ile; Biyogüvenlik Kurulunun çalışma esasları belirlenmiştir.

Madde 11- Madde ile; Biyogüvenlik Kurulunun görev ve yetkileri belirlenmiştir.

Madde 12 - Madde ile; bilimsel komitelerin oluşumu, görev ve yetkileri belirlenmiştir.

Madde 13- Madde ile; Kanun kapsamındaki görevleri yerine getiren Bakanlık personeli ile Kurul ve komite üyelerinin yükümlülükleri düzenlemiştir.

Madde 14- Madde ile; GDO ve ürünlerini kapalı alanda kullananlar yanında, çevreye serbest bırakanlar veya yem, gıda, işleme ve tüketim amaçlı piyasaya sürenler ile diğer kişilerin sorumluluklarına ilişkin genel esaslar ve temel ilkeler belirlenmiştir.

Madde 15- Madde ile; Kanuna aykırı hareket edenlere uygulanacak cezai hükümler düzenlenmiştir. Cezai yaptırımların caydırıcı özellikte olması ve ihtiyatlılık prensibinin uygulanmasına katkı sağlaması önem taşımaktadır. Bunun sağlanabilmesi için, Kanunda cezai hükümler risk oluşturma ve zarara sebep olma ayrımına gidilerek belirlenmiştir.

Madde 16- Madde ile; Kanunun uygulanması ile ilgili usul ve esasları düzenleyen yönetmeliklerin hazırlanması için Tarım ve Köyişleri Bakanlığına yetki verilmiştir.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

Esas No.: 1/789

Karar No.: 17 *18/01/2010*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 28/12/2009 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza, Adalet, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Avrupa Birliği Uyum komisyonlarına, esas komisyon olarak da Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna havale edilen 1/789 esas numaralı "Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı" Komisyonumuzun 18/1/2010 tarihinde yaptığı 4 üncü Birleşiminde; Tarım ve Köyişleri, Çevre ve Orman, Sanayi ve Ticaret bakanlıkları, Gümrük Müsteşarlığı, TEMA Vakfı ve Ziraat Mühendisleri Odası temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Kanun Tasarısı ile insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması için biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, GDO'lar ve GDO'larla ilgili faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesi ile ilgili usul ve esaslar belirlenmektedir.

Hükümet tarafından yapılan tasarıyı sunuş konuşmasında;

- Tasarının, AB ile uyumlu olarak, bilimsel risk ve sosyo ekonomik değerlendirmeye dayalı, ihtiyati tedbir prensibini esas alan karar verme sürecini getireceği,

- Yalnızca üniversiteler ve TÜBİTAK'ta çalışan bilim insanlarından teşekkül edilecek "Bilimsel Komite" tarafından her bir başvuru için ayrı ayrı yapılacak risk ve sosyo-ekonomik değerlendirme ve halkın görüşleri alınarak ortaya çıkacak sonuçlara göre Biyogüvenlik Kurulu tarafından karar verileceği,

- Biyogüvenlik Kurulunun, toplam dokuz üyeden oluşacağı, bu üyelerden en az ikisinin üniversite veya meslek örgütleri temsilcileri arasından seçileceği,

- Kurul ve komitelerin, görevini yaparken bağımsız olacağı, hiçbir organ, makam, merci ve kişinin kurula emir ve talimat veremeyeceği ve kurul üyelerinin görev süreleri dolmaksızın görevlerine son verilemeyeceği,

- Bilimsel Komiteden geçmemiş hiçbir GDO'lu ürünün kullanımına izin verilmeyeceği,

- GDO ve ürünlerinin, Kurul kararlarına aykırı olarak kullanılmasının, kullandırılmasının yasaklanacağı,

- Biyolojik çeşitliliğimiz ve genetik kaynaklarımızın korunması amacıyla genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanların üretiminin tasarı ile yasaklandığı,

- GDO ve ürünlerinin, Bakanlığın sürekli kontrol ve denetimine gireceği, ve bu ürünlerinin bir kimliğe sahip olacağı, etiketlenmelerinin mecburi hale getirileceği,

- GDO'ları bu kanun hükümlerine aykırı olarak kullanan veya kullandıranlara işledikleri fiillere göre 2 yıl ile 10 yıl arasında hapis yanında para cezası ve faaliyetten men dahil idari cezalar verileceği,

ifade edilmiştir.

- Bu açıklamaların devamında Gümrük Müsteşarlığı temsilcisince 3 üncü maddenin 10 nolu bendinde yer alan yazılı izinde belirtilen koşulları kimin ve ne zaman denetleyeceği hususunun açıklığa kavuşturulması gerektiği ve 8 inci maddenin 2 nolu bendinde yer alan "menşeine iadesi" kavramının "mahrecine iadesi" olarak düzeltilmesinin Gümrük Müsteşarlığı tarafından benimsenen terimler ile birliktelik sağlama açısından uygun olacağı ifade edilmiştir.

Komisyonumuz İçtüzüğün 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Tasarının yalnızca geneli üzerinde görüşme yapılmasına ve üyelerin Tasarının geneli ve maddeleri üzerindeki görüşlerini bu görüşmeler sırasında dile getirmesine karar vermiştir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyelerince ve sivil toplum örgütleri temsilcilerince de şu görüş ve eleştirilere yer verilmiştir:

- BM Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin emanet alınmış dünyayı geleceğe taşıma amacıyla hazırlandığı ve bu tasarının da bu sözleşme ve buna dayalı olan Cartegana Uluslararası Biyogüvenlik Protokolü hükümleri ve AB mevzuatı doğrultusunda hazırlandığı, ayrıca ülkemizin gereksinimlerinin de dikkate alındığı,

- Ülkemizin biyoçeşitlilik açısından çok zengin bir ülke olduğu ve bu zenginliğin kıymetinin bilinmesi gerektiği,

- GDO'lu ürünlerin transit geçişi önemli bir husus olmakla birlikte bu geçişte önemli tedbirler alınması gerektiği,

- Tasarıda yer alan kimi tanımların yeterince açıklayıcı olmadığı bu sebeple tanımlar maddesinin bir kez daha ele alınmasının yararlı olacağı,

- Tasarının kapsam ve içeriği ile GDO Tasarısı haline gelmiş bulunduğu, ancak biyogüvenlik kavramının içerisinde daha geniş bir alan bulunduğu,

- GDO'lu ürünlerle ilgili olarak antibiyotiğe karşı direnci artırma, hayvanlarda kısırlığa yol açma, bağışıklık sistemine etkide bulunma ve kanser riskini artırma gibi bir kısım şüphelerin giderilmesi gerektiği,

- GDO'lu ürünlerin gümrük geçişlerinde sorun çıkabileceği ve gümrük denetimlerinin bu noktada önemli olduğu hatırlanmalı bu nedenle de eğitime önem verilmesi gerektiği,

- Tasarıda yer alan en önemli maddelerden bir tanesinin 9 uncu madde olduğu, bu maddeye göre atanacak personelin hangi düzeyde olacağı, bunların kurumlarından bağımsız nasıl çalışacakları, üniversite ve meslek örgütlerine sağlanacak en az iki üyenin hangi kurumun kontenjanından seçileceğine ilişkin yer alan muğlaklıkların giderilerek, Biyogüvenlik Kurulunun daha demokratik ve işlevsel bir kurul haline getirilmesi gerektiği,

ifade edilmiştir.

Hükümetin cevabi açıklamalarında ise;

- Tasarı her ne kadar muğlak gibi gözükse de ayrıntılı olarak yaklaşık 9 yönetmeliğin çıkması gerekeceği ve ayrıntılı düzenlemelerin buralarda yer alacağı,

- GDO'lu ürünlerle ilgili olarak çevreye en önemli sorun yaratabilecek hususun gen kaçışı olarak nitelendirilebileceği, GDO'lu ürünlerin üretiminin yasaklanması ile bu sakıncanın önüne geçilmekte olduğu,

- Komitelerin bilimsel kriterlere göre seçileceği, zaten biyogüvenlik hususunda çalışan bilim adamı sayısının sınırlı olduğunu ve mümkün olduğunca bunlardan faydalanılacağı,

- Biyogüvenlik Kuruluna Tarım Bakanlığına düşen dört kişilik kontenjanın en az ikisinin üniversite veya meslek örgütleri temsilcileri arasından seçileceği,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuz tali komisyon olması dolayısıyla geneli üzerinde yürüttüğü çalışmaları neticesinde olumlu görüş ile tasarıyı benimsemiştir.

Raporumuz; esas komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Haluk Özdalga	*Mustafa Öztürk*	*Safiye Seymenoğlu*
Ankara	Hatay	Trabzon
Kâtip	Üye	Üye
Rıtvan Köybaşı	*Hamza Yanılmaz*	*Abdulmuttalip Özbek*
Nevşehir	Elazığ	Hakkari
Üye	Üye	Üye
Ali Rıza Alaboyun	*Alev Dedegil*	*Osman Coşkun*
Aksaray	İstanbul	Yozgat
Üye	Üye	Üye
Birnur Şahinoğlu	*Tansel Barış*	*Mustafa Kemal Cengiz*
Samsun	Kırklareli	Çanakkale
	Üye	
	Hakan Coşkun	
	Osmaniye	

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık, Aile, Çalışma ve
Sosyal İşler Komisyonu
Esas No.: 1/789
Karar No.: 15 *19/01/2010*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nca hazırlanarak Bakanlar Kurulu'nca 15/12/2009 tarihinde TBMM Başkanlığı'na sunulan, "Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı", Başkanlığınızca 28/12/2009 tarihinde esas komisyon olarak Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'na tali komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz 14/01/2010 tarihli 25 inci toplantısında Tarım ve Köyişleri, Çevre ve Orman, Sağlık, Adalet, Maliye, Sanayi ve Ticaret Bakanlıkları, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ile çeşitli sivil toplum kuruluşları (Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Gıda Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası) temsilcilerinin de katılımlarıyla tasarıyı görüşmüştür.

Tasarı ile;

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, modem biyoteknoloji kullanılarak elde edilen genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek risklerin engellenmesi, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, bu faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesi ile ilgili usul ve esaslar belirlenmektedir.

Tasarının Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında Komisyon toplantısına katılan Komisyon üyesi Milletvekilleri ile Komisyon üyesi olmayan Milletvekilleri tasarı ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir.

Milletvekilleri; Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı'nın;

Gecikmiş bir tasarı olsa da, son derece olumlu bir gelişme olduğunu, kanunlaşması ile konu ile ilgili Dünya ölçülerinin yakalanacağını ve sınırların konulmuş olacağını,

Genetiği değiştirilmiş tohumların ve ürünlerin denetimsiz girişinin önleneceğini belirtmişlerdir.

Bunun yanı sıra konunun sürekli olarak üzerinde çalışılması gereken bir konu olduğunu,

Teknolojik alt yapının kullanılması gerektiğini, özellikle teknolojik altyapıda çalışacak bilim adamlarının ilmi yeterliliği olan objektif kriterler ile değerlendirilmiş, araştırılarak görevlendirilmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir.

Sayın Milletvekilleri;

Bu ürünlerin ithalinde mutlaka uyarıcı etiketlerin ürünlerde yer alması gerektiğini, Tasarı'ya etiketleme kuralları ile ilgili genel ve kapsayıcı bir maddenin de yazılmasının uygun olduğunu,

Genetik yapısı değiştirilmiş ürün ithali için başvuranların özellikle internet ortamında duyurulmasının faydalı olacağını önermişlerdir.

Komisyon toplantısına katılan sivil toplum kuruluşları da tasarıyı desteklediklerini vurgulamışlardır.

İlgili sivil toplum kuruluşları görüşlerini belirtirken,

Tasarı'nın ülkemiz açısından genel anlamda doğru bir yaklaşım olduğunu,

Ancak, özellikle deneysel amaçlı kullanım dışında genetiği değiştirilmiş tohum ithalatının yasaklanmasının yerinde olacağını, genetik yapısı değiştirilmiş organizmaların ithal edilmesinin uygun olmadığını,

İhtiyaç olunan ürünlerin yurt içinden karşılanmasının sağlanmasını istediklerini, çünkü ülkemizin bu ürünlere ihtiyacının olmadığını, genetik yapısı değiştirilmeyen ürünleri ithal etmenin uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Transit geçişlerde ve özellikle nakil sırasında da konuya önem verilmesi gerektiğine dikkat çekmişlerdir.

Nakiller sırasında herhangi bir sebeple dökülen genetik yapısı değiştirilmiş ürünlerin çevreye bulaşabileceğini, etrafa saçılan tohumların böceklerle kuşlarla bulaşabileceğini, dolayısıyla bu ürünlerin farkına varılmadan, denetim dışı olarak tarım ürünlerine geçebileceği gerçeğinin de göz ardı edilmemesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Tasarı 'nın komisyonumuzda görüşülmesi sırasında esas komisyona sunulacak bazı öneriler de tespit edilmiştir.

Bu tespitler şöyle sıralanabilir:

Tasarı'nın yürürlüğe girmesinden önce piyasaya sürülmüş olan genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ile ürünlerinin hangi kurallara tabi olacağına ilişkin bir düzenlemenin tasarıya eklenmesi,

Tasarısı 'nın 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında geçen "ilk ithalatçı" ibaresinden; bir ithalatçı tarafından bir ürün için izin alındığı takdirde aynı ürün için tekrar izin alınmasına ihtiyaç bulunmadığı anlamı çıkabilmektedir. Bu nedenle "ilk ithalatçı" ibaresinin netleştirilmesi,

Cezai hükümler açısından bakıldığında, bazı cezai hükümlerin tüzel kişiler bakımından uygulanamayabileceği düşüncesiyle, cezai hükümlerin de gözden geçirilerek tekrar değerlendirilmesi,

Uygun olacaktır.

Raporumuz, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu'na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Üye
Cevdet Erdöl	*Gönül Bekin Şahkulubey*	*Şevket Köse*
Trabzon	Mardin	Adıyaman
		(Muhalefet Şerhi Ektedir)
Üye	Üye	Üye
Abdurrahman Arıcı	Tekin Bingöl	Lokman Ayva
Antalya	Ankara	İstanbul
	(İmzada Bulunamadı)	(İmzada Bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Mehmet Domaç	Mehmet Müezzinoğlu	*Sacid Yıldız*
İstanbul	İstanbul	İstanbul
	(İmzada Bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
Cafer Tatlıbal	*Hasan Çalış*	*Osman Durmuş*
Kahramanmaraş	Karaman	Kırıkkale
	(Muhalefet Şerhi Ektedir)	(Muhalefet Şerhi Ektedir)
Üye	Üye	Üye
Hüseyin Devecioğlu	*Mehmet Nil Hıdır*	*Muharrem Selamoğlu*
Kilis	Muğla	Niğde

Muhalefet Şerhi

Biyolojik çeşitlilik açısından dünya ülkeleri arasında çok önemli bir potansiyele sahip olan ülkemizde, insan ve çevre sağlığı açısından ciddi riskleri barındıran genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar (GDO) konusu hassasiyetle incelenmelidir. Konunun ayrıntıyla tartışılmadan, yasama organını devre dışı bırakan bir yönetmelikle düzenlenmiş olması tartışmaları da peşi sıra getirmiştir. Bugüne kadar ülkemizde GDO'lu ürünlerin üretimi ya da ithalatı konusunda net verilerin olmaması ya da kamuoyu ile paylaşılmaması ise konunun farklı bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu nedenlerden dolayı ilgili yasa tasarısı hem gelecek kuşakların sağlığı hem de sürdürülebilir bir çevrede yaşanması büyük önem taşımaktadır.

Son derece yaşamsal öneme sahip yasa tasarısında, kimi konular ayrıntıyla açıklığa kavuşturulmalıdır.

- Tasarının 7'nci maddesinde, denetime ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Burada Bakanlığın belirleyeceği laboratuvarların kullanılması öngörülmüştür. GDO'lu ürün üretimi ya da ithali için başvuran firmalardan istenen bilimsel test sonuçları için de aynı laboratuvarların kullanılıp kullanılmayacağına netlik kazandırılmalıdır. Eğer aynı laboratuvarların kullanılması söz konusu ise bu laboratuvarlar nasıl tespit edileceğine dair yasada daha ayrıntılı düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu işlemler için laboratuvarlardan hizmet alımı biçiminde işlemlerin yürütülmesi planlanıyor ise çeşitli standartlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu olasılıkların dışında, ilgili Bakanlıkların katılımıyla bir laboratuvar oluşturulması da olasılıklar arasındadır. Bahsi geçen laboratuvar belirsizliğine yasa tarafından bir yöntem belirtilmesi son derece önemlidir.

- Tasarının 9'uncu maddesinde Biyogüvenlik Kurulu'na ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Bu maddenin 2'nci fıkrası Kurul'un oluşumu üzerinedir. İlgili düzenlemede Bakanlıkların belirleyeceği temsilcilerin en az ikisinin üniversite ya da meslek örgütünden seçilmesi konusunda farklı düzenlemeye gidilmesi bilimsel açıdan yararlı olacaktır. Buna göre, Bakanlık temsilcilerinin, kamuda bu konuyla ilgili olarak istihdam edilen uzmanlardan seçilmesi, bunun dışında üniversitelerden ve meslek örgütlerinden ikişer üyenin seçiminin bağlayıcı kılınması bilimsel ve toplumsal alandan katılımın sağlanması anlamına gelecektir.

- İlgili yasa tasarısı halk sağlığını yakından ilgilendirmektedir. Böyle bir konuda, halkın daha kolay bilgiye erişiminin önünün açılması gerekmektedir. Halkın daha kolay bilgiye ulaşımı konusunda internetten yararlanılabilir. Örneğin; GDO'lu ürün üretimi ya da ithalatı üzerine başvuruda bulunan şirket ya da kişilerin başvuru sonuçlarının sanal ortamdan yayınlanması sağlanmalıdır. GDO'lu ürün üretecek ya da ithal edecek bir firmanın başvurusu kabul edildikten sonra, bilgileri, hangi ürünleri üretme ya da ithal konusunda izin aldığı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı internet sitesinden ilan edilmeli ve bu yolla halkın sağlığını ilgilendiren bir konuda bilgiye daha rahat erişimi sağlanmalıdır. Benzeri bir biçimde yasaya aykırı davranarak toplatılan ya da satışı durdurulan ürünler de ilan edilmeli, böylelikle yasaya aykırı durumlara ilişkin bir halk denetimi yolu açılmış olmalıdır. Bu durum, halkın şikayet mekanizmasını da harekete geçireceği için Bakanlığın GDO'lu ürün üreten ya da ithal edenler üzerinde denetiminde kolaylaştırıcı bir unsur olarak kullanılabilir.

Şevket Köse
Adıyaman

Muhalefet Şerhi

Sağlık Komisyonu üyelerinin büyük çoğunluğunun ilgi alanı dışında olan biyogenetik araştırmalarının insan sağlığını nasıl etkileyeceği dahi tartışılmadan, alelacele komisyonumuzun gündeminden komisyon başkanımız tarafından kaçırılması kabul edilemez. TBMM gündeminde tam gün çalışma yasası varken biz her maddesi üzerinde görüş belirtmeye çalışırken alelacele GDO gıda maddeleri ve tohumların ithali ve üretimi ile ilgili Biyogüvenlik Yasası 2 saat gibi kısa bir zamanda gerekçesi ve maddelerine girilmeden komisyonumuzdan kaçırılmıştır.

Ülkemiz insanının sağlığını kısa ve uzun sürede GDO'lu ürünlerin nasıl etkileyeceği bilgisini bilmek ve öğrenmek en azından komisyon üyelerimizin hakkıdır. GDO'lu tohum, hayvan ve böceklerin yaşadığı FAUNA'yı, doğal bitki türlerimizin yetiştiği FLORA'yı kirletmekle kalmıyor. Hanım Böceği nasıl bir böcektir? Kral Kelebekleri ile birlikte neden ölüyor? Arılar ve kuşlar bu tohumlardan nasıl etkileniyor? Bu tohumlar neden Hibrit olarak, hazırlanıyor? Hibrit tohumlar için kullanılan herbisitler, pestisitler ve antibiyotikler tohum üreticisi firmaların pazarladığı özel kimyasallar mıdır? Bu tohumlar, ilaçlara ve pestisitlere dayanıklı diye daha fazla oranda kimyasal gelişi güzel mi kullanılmaktadır? İnsanda zorunlu olmadan kullanmaya korktuğumuz gram negatif antibiyotikler 2 kiloluk teneke kutularda kullanıldığında tarlayı ve orda yaşayan fauna ve florayı nasıl etkilemektedir? Bu ürünler tüketildiğinde insanların bağırsaklarındaki doğal enterobakterler antibiyotiklere dirençli suşlara dönüşüyor mu? Geleneksel ıslah ve seleksiyonda kullanılan teknikler ve bunların dışında kullanılan tekniklerle, rekombinant deoksiribonükleik asit (DNA) ve nükleik asidin hücrelere ya da organellere doğrudan aktarılmasını sağlayan laboratuvar ortamındaki (invitro) teknikleri, taksonamik olarak sınıflandırılmış familya dışı hücre füzyonu sonucu oluşan kısır yeni transgenik türleri bilmemiz istenmiyor mu? Bu bilginin dahi paylaşılmadığı bir komisyon toplantısına, yeterlidir, demek nasıl mümkün olabilir? Kaldı ki sadece "Transgenik tohum ithalatı durdurulsun" ancak "biyogenetik uygulamaların ürününü gıda maddeleri biyogüvenlik laboratuvarımızda güvenli olması kaydıyla ülkemize girişine," "üzerine GDO etiketi görünür tarzda yazıldığı takdirde izin verilmelidir" diye görüş belirtmemize rağmen biz tali komisyonuz diyerek görüşmeden yasa kaçırılmıştır. Bu GDO'lu gıdalar insanlar tarafından tüketilmekte ve insanların beslendiği tarım alanlarına ekilmekte veya hayvanlara yem olarak verilmektedir. Türkiye'nin imzaladığı Cartegena Protokolü ihtiyatlılık ilkesi üç yaşından küçük çocuklara ve bebeklere GDO'lu ürünlerin verilmesini yasaklıyor. Hekim olarak şunu soruyoruz "süt emziren anne tükettiğinde sütten genetik materyal geçmez mi?" Öyle olsa idi "bebeklere anne sütü yerine inek sütü önerilirdi" insan sağlığını ilgilendiren bir konuda Sağlık Komisyonunun tali komisyon olduğuna kim karar veriyor? Hayvan ve bitki sağlığından sorumlu Tarım Bakanlığı mı? Bu kabul edilemez. İnsan sağlığına etkileri bilinenler ve henüz bilinmeyenler biyolojik çevreye olan etkileri, fauna ve floramızın çeşitliliğini ve zenginliğini ne şekilde etkileyeceğini bilmediğimiz bu uygulamayı izleyecek komisyonda Sağlık Bakanlığı'ndan yalnızca bir üyesinin olması bu yasada insan sağlığından ziyade iki ithalatçı kartelin çıkarlarının düşünüldüğünü bize düşündürmektedir. Maddelerinin neler getirip neler götürdüğünü inceleyemediğimiz bu tasarıyı GDO'lu tohum ve gıdaları ve yem bitkilerini serbestçe yurda sokan ve 8 yıllık iktidarı zamanında bir yasayı çıkarmaktan imtina eden bir Tarım Bakanlığı'nın insan sağlığına ne kadar önem verdiği aslında hiç önem vermediği bu yasayı Sağlık Komisyonunda kaçırma gayretinde gözükmektedir. Bu görüşleri ışığında üzerinde tartışamadığımız yasanın bize intikal süresine, inceleme süresini ve Biyogüvenliğin uygulayıcısı Sağlık Bakanlığının dışlanmasına seyirci kalamayacağımızdan karşı oy kullandığımızı belirtiyoruz.

Hasan Çalış	*Osman Durmuş*
Karaman	Kırıkkale

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Avrupa Birliği Uyum Komisyonu
Esas No.: 1/789
Karar No.: 27 *21/01/2010*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 15/12/2009 tarihinde Başkanlığınıza sunulan 1/789 esas numaralı "Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı" Başkanlığınızca, 28/12/2009 tarihinde esas komisyon olarak Tarım ve Köyişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Çevre Komisyonu, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Adalet Komisyonu ile AB Uyum Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz 18/01/2010 tarihli 38. toplantısında, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla anılan Kanun Tasarısı'nı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı'nın tümü üzerindeki görüşmeler sırasında hükümet temsilcisi tarafından şu hususlar belirtilmiştir: Tasarı ile ülkemizde genetik yapısı değiştirilmiş organizma (GDO) üretimi, satımı ve bu ürünlerin ruhsatlandırılmasına ilişkin hususlar dikkate alınarak bu alanda bir düzenlemenin sağlanması amaçlanmaktadır. Kanun tasarısıyla kamuoyunda çok sık tartışılan GDO'lu ürünler konusu ilk defa düzenlenmektedir. Kanun Tasarısı AB müktesebatı dikkate alınarak ülkemiz ihtiyaçlarına göre hazırlanmıştır. Kanun Tasarısı aynı zamanda ülkemizin taraf olduğu Kartegena Protokolünün içeriğini kapsamaktadır. Ayrıca Tasarıyla 9 kişiden oluşan Biyogüvenlik Kurulu kurulmaktadır.

ABGS temsilcisi tarafından, Tasarı'nın son yapılan değişikliklerle beraber genel olarak AB müktesebatına uyumlu olduğu belirtilmiştir.

Tasarı'nın tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyeleri tarafından; GDO'lu ürünlerin kamuoyunda kaygı ile irdelendiği, insan sağlığıyla doğrudan ilgili olan bu konunun yasalaşmasının önemli ve AB müktesebatıyla doğrudan ilgili olduğu, bu alanda bir kanuni düzenlemenin gerekli olduğu, hâlihazırda bu konuda bir kanuni boşluk bulunduğu, yeni kurulan kurulun bağımsız olması gerektiği, ehil kişilerin kurul üyesi olması için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği ve GDO'lu ürünlerin insan sağlığına zararları konusunda kesin bulgular olmamasına karşın oluşturduğu riskler sebebiyle kontrol altında tutulmasının zorunlu olduğu hususları ifade edilmiştir.

Komisyon tarafından bu aşamada; maddeler üzerinde ayrıca görüşme açılmaksızın Tasarı'nın tümü üzerindeki görüşmeler sırasında maddeler hakkında görüşlerin ortaya konulması kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda Komisyon üyeleri tarafından verilen değişiklik önergeleri çerçevesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Tasarının "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesine AB müktesebatındaki tabirlerle uyum olması bakımından "bulaşan", "işleme", "risk iletişimi", ve "risk yönetimi" tanımları eklenmiştir. Ayrıca "Risk değerlendirme", "GDO'lardan elde edilen ürünler" ve "Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması" tanımları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"e) Biyogüvenlik bilgi değişim mekanizması: GDO ve ürünleri ile ilgili bilimsel, teknik ve uygulamaya ilişkin bilgi ve belgelerin ulusal ve uluslararası seviyede alışverişinin kolaylaştırılması ile kamuoyunun bilgilendirilmesi ve karar sürecine katılımı amacıyla oluşturulacak bilgi alışverişi sistemini,

ğ) Bulaşan: Gıdaya kasten ilave edilmeyen ancak, gıdanın birincil üretim aşaması dâhil üretimi, imalatı, işlenmesi, hazırlanması, işleme tabi tutulması, ambalajlanması, paketlenmesi, nakliyesi veya muhafazası ya da çevresel bulaşma sonucu gıdada bulunan, hayvan tüyü, böcek parçası gibi yabancı maddeler hariç olmak üzere her tür maddeyi,

j) GDO'lardan elde edilen ürünler: Kısmen veya tamamen GDO'lardan elde edilmekle birlikte GDO içermeyen veya GDO'dan oluşmayan ürünleri,

m) İşleme: GDO ve ürünlerinin, gıda, yem veya diğer amaçlarla kullanılmasını sağlamak için yapılan ve ürünün ilk halini önemli ölçüde değiştiren her hangi bir faaliyeti,

ü) Risk değerlendirme: GDO ve ürünlerinin, genetik değişiklikten dolayı, insan, hayvan ve bitki sağlığı, biyolojik çeşitlilik ve çevre üzerinde sebep olabileceği risklerin ve risk kaynağının test, analiz, deneme gibi bilimsel yöntemlerle tanımlanması, niteliklerinin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve risk unsurlarının belirlenmesini kapsayan dört aşamalı süreci,

v) Risk iletişimi: Risk analizi sürecinde risk değerlendiricileri, risk yöneticileri ve diğer ilgili tarafların, tehlike, risk, riskle ilgili faktörler ve riskin algılanmasına ilişkin bilgi ve görüşler ile risk değerlendirmesi bulguları ve risk yönetimi kararlarının açıklamalarını da kapsayan bilgi ve düşüncelerin paylaşımını,

y) Risk yönetimi: GDO ve ürünlerinin, risk değerlendirmesi ve yasal faktörler göz önünde tutularak ilgili taraflarla istişare ile izin verilen amaç ve kurallar dâhilinde kullanılmasını ve muamelesini sağlamak amacıyla alınan önlemleri, uygun olabilecek kontrol önlemlerine ilişkin alternatiflerin değerlendirilmesi, tercih edilmesi ve uygulanması sürecini,"

- Tasarının "Başvuru, Değerlendirme ve karar verme" başlıklı 3'üncü maddesinde AB mevzuatında bulunan hükümler dikkate alınarak şu değişiklikler yapılmıştır;

Maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi "Başvurularda, başvurunun içeriğine ilişkin bilgiler ile GDO ve ürününün ne amaçla kullanılacağının belirtilmesi zorunludur" şeklinde değiştirilmiştir.

Maddenin ondördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilerek beşinci fıkra olarak eklenmiştir;

"(5) GDO ve ürünlerinin;

a) İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliği tehdit etmesi,

b) Üretici ve tüketicinin tercih hakkının ortadan kaldırılması,

c) Çevrenin ekolojik dengesinin ve ekosistemin bozulmasına neden olması,

ç) GDO ve ürünlerinin çevreye yayılma riskinin olması,

d) Biyolojik çeşitliliğin devamlılığının tehlikeye düşürülmesi,

e) Başvuru sahibinin biyogüvenliğin sağlanmasına yönelik tedbirleri uygulamak için yeterli teknik donanıma sahip olmadığının anlaşılması,

Durumlarında bu başvurular reddedilir."

Maddenin altıncı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "kısmen karşılanmasına karar" ibaresinden sonra gelmek üzere "vermesi öncesinde başvuru sahibi ile gizlilik talebi hakkında bilgi alışverişinde bulunur. Bakanlık bu görüşmenin" ibareleri eklenmiştir.

Maddenin sekizinci fıkrasındaki "piyasaya sürme amacıyla" ibaresinden sonra gelmek üzere "ilk defa" ibaresi eklemiştir.

Maddenin onbirinci fıkrasındaki "kamuoyunun görüşüne açılır." ibaresi "kamuoyuna açıklanır." olarak değiştirilmiştir.

Maddenin onikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki onüçüncü fıkra eklenmiştir;

"(13) Kurul, Komitenin kararına uymaması durumunda bu durumu gerekçeli olarak açıklar."

Maddenin onaltıncı fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

"(16) Başvuru sahibi, geçerlilik süresi dolmadan en az bir yıl önce Bakanlığa müracaat ederek uzatma talep edebilir. Bu talep Kurul tarafından değerlendirilir ve sonucu başvuru sahibine bildirilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Sonucun bir yıllık süre içerisinde başvuru sahibine bildirilmemesi durumunda, izin süresi karar verilinceye kadar uzar."

- Tasarının "Karar sonrası yapılacak işler" başlıklı 7'nci maddesinde AB'deki mevcut uygulamalar dikkate alınarak şu değişiklikler yapılmıştır;

Maddenin üçüncü fıkrasının sonuna "Kayıt altına alınan GDO ve ürünlerine ilişkin belgelerin 10 yıl süreyle saklanması zorunludur." cümlesi eklenmiştir.

Maddenin beşinci fıkrasındaki "rapor etmek" ibaresi "bildirmek" olarak değiştirilmiştir.

- Tasarının "Biyogüvenlik Kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 11'inci maddesinde "etik" konusunun AB ile uyumda önemli bir nokta olması nedeniyle şu değişiklikler yapılmıştır;

Maddenin birinci fıkrasının "b" bendi "Uzmanlar listesindeki kişilerden seçilen bilimsel komiteleri oluşturmak" olarak değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir;

"e) Etik komite oluşturmak."

Raporumuz yukarıdaki mülahazalarla Tarım ve Köyişleri Komisyonu'na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yaşar Yakış	Onur Öymen	*Lütfi Elvan*
Düzce	Bursa	Karaman
	(İmzada Bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
Nuri Uslu	*İbrahim Kavaz*	*Mustafa Öztürk*
Uşak	Erzurum	Hatay
Üye	Üye	Üye
Mehmet Sait Dilek	*Mehmet Beyazıt Denizolgun*	*Musa Sıvacıoğlu*
Isparta	İstanbul	Kastamonu
Üye	Üye	Üye
M. Şükrü Elekdağ	*Algan Hacaloğlu*	*Ahmet Kenan Tanrıkulu*
İstanbul	İstanbul	İzmir
(İmzada Bulunamadı)		

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu

Esas No.: 1/789 *12/02/2010*

Karar No.: 23

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 15/12/2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 28/12/2009 tarihinde tali komisyon olarak Adalet, Çevre, Avrupa Birliği Uyum ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/789 esas numaralı "Biyogüvenlik Kanunu Tasarısı" Komisyonumuzun 19/1/2010 tarihinde yaptığı 19 uncu Birleşiminde; Hükümeti temsilen Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehmet Mehdi EKER ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı ile sivil toplum örgütleri temsilcilerinin katılımlarıyla incelenerek görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; bilimsel ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilen genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek risklerin engellenmesi; insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, bu faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesi ile ilgili usul ve esasların belirlendiği görülmektedir.

Günümüzde, biyoteknolojide meydana gelen gelişmeler neticesinde, farklı canlı tür ve sınıfları arasında gen aktarımı mümkündür. Modern biyoteknoloji teknikleri kullanılarak geliştirilen yeni ürünler uluslararası piyasalarda tarım ve gıda için üretim ve tüketime sunulmuş; insan ve hayvan sağlığı için gerekli olan bazı aşı ve ilaçlar da bu yöntemler kullanılarak geliştirilmiştir. Her ne kadar modern biyoteknoloji, bitkisel ürünlerde hastalık ve zararlılara dayanıklılık ile olumsuz çevre şartlarına dayanıklılığın geliştirilmesi ve ürün kalitesinin arttırılması için kullanılsa da genetik yapısı değiştirilmiş organizmaların (GDO) insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkileri konusunda bilimsel çevrelerde tartışmalar da devam etmektedir. Bu noktada sınırları ve esasları çok iyi belirlenmiş biyogüvenlik kurallarına ihtiyaç vardır. Biyogüvenliğin bir bütün olarak ele alınması, insan, hayvan ve çevre sağlığı ile biyolojik çeşitliliğin korunması yanında bilimsel ve teknolojik gelişmelerin devamlılığının sağlanması için tedbirlerin öngörülmesi önemlidir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

Hükümet tarafından;

- İnsanoğlunun yeryüzünde topluluklar halinde yaşadığı andan itibaren tarımla uğraştığı, dünya nüfusunun artmasıyla birlikte tarım ürünlerine olan ihtiyacın da arttığı,

- Yıllar içerisinde tarım alanında önemli gelişmeler meydana geldiği, özellikle 1990'lı yıllardan itibaren insanlığın "transgenik bitki" ya da "genetiği değiştirilmiş organizma"larla tanıştığı,

- 2008 yılı itibarıyla dünyada, Amerika Birleşik Devletleri, Arjantin, Brezilya Kanada, Çin, Hindistan, Avustralya gibi ülkelerde ve bazı Avrupa ülkelerinde yaklaşık 120 milyon hektar alanda transgenik bitkilerin üretiminin gerçekleştiği,

- Uluslararası anlamda konuyla ilgili olarak Birleşmiş Milletler Biyoçeşitlilik Sözleşmesi ve buna dayanılarak çıkarılmış Cartagena Biyogüvenlik Protokolünün oluşturulduğu, Türkiye'nin de bu protokole 157 ülke ile birlikte taraf olduğu,

- Pamuk, mısır, kolza ve soya üretimine yönelik olarak birtakım genlerin transfer edildiği,

- Avrupa Birliğinde; Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA)'nın risk değerlendirmesi yaptığı, EFSA'nın uygun bulması halinde Avrupa Komisyonunun da onayı ile bütün üye ülkeler için kullanım ve tüketimle ilgili bağlayıcı bir kararın ortaya çıktığı, ancak o genin üretimi hususunda ülkelere inisiyatif bırakıldığı,

- Şu an AB ülkelerinde; mısır, soya, kolza, şeker pancarı ve pamukta yirmi beş tane genin serbest olduğu,

-Transgenik bir bitkinin yemde kullanılması halinde, bu bitkinin yemle beslenen hayvanların ürünlerine geçmediğine dair bilimsel araştırmaların olduğu, yine genle ilgili durumların yağa geçmediğine dair de raporların bulunduğu,

- AB ile müzakere sürecinde mevzuatımızın AB mevzuatına uyumlu olması gereği, önümüzdeki günlerde açılacak olan on ikinci faslın gıda başlığı altında olduğu, ayrıca Cartagena Biyogüvenlik Protokolüne taraf olmamız hasebiyle de mevzuat oluşturma zorunluluğumuzun olduğu,

- Tarım Kanunu, Gıda Kanunu ve Yem Kanunu gibi kanunlara dayanarak çıkarılan yönetmelik hakkında Danıştay tarafından yürürlüğün durdurulması kararı verilse de yapılmış olunan itirazın kabulü yönünde bir eğilim olduğu,

- Biyogüvenliğin biyolojik güvenlikten farklı olduğu, Tasarının da ihtiyatlılık ilkesine dayanılarak öncelikle GDO'larla yalnızca modern biyoteknoloji ürünleri ve bunlarla ilgili işlemlerle sınırlandırıldığı,

- Tasarıda bu kanun kapsamındaki ürünlerin güvenli kullanımının sağlanabilmesi için çevreye serbest bırakılmaları, piyasaya sürülmeleri ve kapalı kullanımları ile ilgili hususların da yer aldığı,

- Tasarı ile yalnızca üniversiteler ve TÜBİTAK'ta çalışan bilim insanlarından oluşturulacak bilimsel komitelerin, modern biyoteknoloji ve ürünlerinin kullanımında, her bir başvuru için ayrı ayrı risk ve sosyo-ekonomik değerlendirme yapacağı ve halkın da görüşleri neticesinde Biyogüvenlik Kurulu tarafından karar verileceği,

- AB'de emsali olan Biyogüvenlik Kurulu'nun, en az ikisi üniversite veya meslek örgütlerinden seçilmek üzere toplam dokuz üyeden oluşacağı,

- Kurul ve komitelerin görevlerini yaparken hiçbir organ, makam veya kişiden emir ve talimat alamayacağı, Kurul üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemeyeceği,

- GDO ve ürünlerinin Kurul kararlarına aykırı olarak kullanılması ve kullandırılmasının kesinlikle yasaklandığı,

- Modern biyoteknoloji ürünlerinin kullanımı, bilimsel risk ve sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçları ile halkın görüşleri de dikkate alınarak karar verileceği,

- Her ürün için kullanılması zorunlu olan ayırıcı kimlik ile ürünlerin her aşamada izlenebileceği,

- Modern biyoteknoloji kullanarak geliştirilmiş bitki ve hayvanların üretiminin, zengin biyolojik çeşitliliğimizin korunması amacıyla yasaklandığı; keza Türkiye'nin yeryüzünde 3900'ün üzerinde endemik bitki türü varlığına sahip bir ülke olduğu, ancak çok küçük ölçekli ve sayıca fazla parselde

üretim yapan bir ülke olduğu için üretimde gen kaçışlarına sebebiyet vermemek ve böylece ülkemiz biyoçeşitliliğini risk altında bırakmamak amacıyla üretim yasağının konulduğu,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuz üyesi milletvekilleri tarafından,

- Tasarının çok kapsamlı ve sağlıklı bir şekilde hazırlanmış olduğu; GDO'lu ürünlerin hastalıklı, ayıplı ürünler gibi algılanması yanlışlığının düzeltilmesi gerektiği,

- Ülkemize ithalatı yapılan gen transferi yapılmış ürünlerin sadece mısır, kanola, soya ve pamuk olduğu,

- Artan gıda ihtiyaçları karşısında teknolojik gelişmelerden kaçılamayacağı,

- Biyoteknolojik gelişmelere uyum sağlayacak kadro ve ekipmanlara sahip olunması gerektiği,

- Modern biyoteknolojinin en önemli uygulama alanlarından olan GDO'ların insanın refahı, mutluluğu için çok önemli olsa da insan sağlığı, bitki ve hayvan varlığı bakımından da birtakım riskleri barındırdığı için konunun düzenlenmesinin önemi,

- Tasarının amacının GDO'yu serbest bırakmak değil, riskler konusunda insanı ve çevreyi korumak olduğu,

- Cezai müeyyidelerin yeniden gözden geçirilmesi gereği,

- GDO ve GDO'lu ürünlerin ithali ile ilgili hükümlerin mükemmel bir şekilde düzenlenmesinin önemi,

- Üretimin belli şartlar altında serbest bırakılabileceği,

ifade edilmiştir.

Sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri tarafından,

- GDO'lu ürünlerin üretiminin yasak olmasının doğru bir tercih olduğu ancak üretimi serbest bırakabilme yetkisinin Bakanlığa verilebileceği,

- Ülkemizde de gen transferi yapabilecek teknolojinin geliştirilmesi gereği,

- İzleme ve denetim altyapısının olgunlaşmasının bir süreç olacağı,

- Eşik değerin mutlaka Avrupa Birliği ile eşitlenmesi gerektiği,

- Cezai müeyyideler konusunun yeniden değerlendirilmesinin uygun olacağı,

- Beşeri tıbbi ürünleriyle birlikte veteriner tıbbi ürünlerin de Tasarı kapsamı dışına çıkarılmasının önemli olduğu,

- Veteriner hekimlik açısından, kapalı alanda kullanımla ilgili hükümler sayesinde bilimsel araştırmaların önünün kesilmediği,

ifade edilmiştir.

Hükümet tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise,

- Herkesin bu Tasarının gerekliliği konusunda hemfikir olmasının memnuniyet verici olduğu,

- Tasarının hazırlanmasının aceleye gelmediği ve bu süreçte sivil toplum kuruluşları da dahil herkesin görüşlerinin alındığı,

- GDO'lu ürünlerle ilgili ciddi bir bilgi kirliliği oluşturulmaya çalışıldığı,

- Geçmişte de yeni gelen tarımsal ürünlere karşı önyargılı bir yaklaşım olduğu,

- Tasarıyla oluşturulan kurumlarla kapsamlı bir biyogüvenlik sisteminin getirildiği ve bu sistemin çıkarılacak yönetmeliklerle ayrıntılı olarak düzenleneceği,

- Bakanlığa bağlı yedi laboratuvarın, gerekli denetimi sağlamak açısından bu işin başlangıç altyapısını oluşturduğu,

- Tasarının Avrupa Birliği mevzuatı ve Cartagena Protokolü ile tamamen uyumlu olduğu,

- Tasarı sayesinde insan sağlığı ve biyoçeşitliliğin korunarak dünyadaki gelişmelerin takip edilebileceği,

ifade edilmiştir.

Geneli üzerindeki görüşmeler sonrasında Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenmiş, ardından verilen bir önergenin de kabul edilmesiyle, konunun daha ayrıntılı çalışılabilmesi için bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir. Alt Komisyon; Adıyaman Milletvekili Mehmet ERDOĞAN, Artvin Miletvekili Ertekin ÇOLAK, Bursa Milletvekili Ali KOYUNCU, Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit YETKİN, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER ve Erzurum Milletvekili Zeki ERTUGAY'dan oluşmuş ve Şanlıurfa Milletvekili Abdurrahman Müfit YETKİN Başkan seçilmiştir.

Alt Komisyon 27.1.2010 ve 3.2.2010 tarihlerinde toplantılarını yapmıştır. Alt Komisyon toplantısına, Hükümeti temsilen Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcileri ile Çevre ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri katılmışlardır.

Alt Komisyonda Tasarının;

- Çerçeve 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası; Sağlık Bakanlığınca ruhsat ya da izin verilen beşeri tıbbi ürünler ve kozmetik ürünler ile veteriner tıbbi ürünlerin bu Tasarı kapsamında olmadıklarının, Sağlık Bakanlığının talebi de dikkate alınarak vurgulanması ve açıkça ifade edilmesi amacıyla değiştirilmiştir. Keza, beşeri tıbbi ürünlerin piyasaya sunulması, Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan ruhsatlandırılma şartına bağlı bulunmaktadır. Kozmetik ürünlerin piyasaya ilk kez arz edilmesi hususu da 5324 sayılı Kozmetik Kanunu çerçevesinde yine Sağlık Bakanlığına yapılacak bildirim şartına bağlıdır.

- Çerçeve 2 nci maddesinde; sivil toplum kuruluşları ve bazı kamu kurumlarının teklifleri ve yapılan değerlendirmeler neticesinde şu değişiklikler yapılmıştır:

Cartagena Biyogüvenlik Protokolü'nün 23 üncü maddesi gereğince taraf ülkeler GDO'lara ilişkin konularda halkı bilgilendirmek ve halkın karar alma sürecine katılımını sağlamakla yükümlüdür. Protokolün 20 nci maddesi gereğince kurulan Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması bu yükümlülüğün yerine getirilmesinde temel araç niteliğindedir. Ayrıca AB müktesebatında da GDO'lara ilişkin konularda karar alma sürecine halkın katılımının sağlanması gerekmektedir. Kanun tasarısı ile Protokol ve AB müktesebatı arasında uyumu sağlamak amacıyla 1. fıkranın e bendinde "Biyogüvenlik Bilgi Değişim Mekanizması" tanımına "kamuoyunun bilgilendirilmesi ve karar sürecine katılımı" ifadesi eklenmiştir.

Protokol'ün 2 nci maddesinde yer alan canlı organizma tanımı dikkate alınarak ve enzimlerin genetik materyal içermemesinden dolayı -ki enzimler canlı organizmaların bir ürünü olduğundan

GDO'lardan elde edilmeleri durumunda GDO ürünleri kapsamına girmektedir- organizma niteliği taşımadığı bilindiğinden "Canlı Organizma" tanımından "enzim" ibaresi çıkarılmıştır.

Protokol'ün 2 nci maddesinde kapalı alanda kullanım sadece mikroorganizmaları değil tüm organizmaları kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Modern biyoteknoloji araştırma ve geliştirme faaliyetleri GDO'ların kapalı alanda kullanılmasını gerektirmektedir. Araştırma ve geliştirme faaliyetlerini engellememek amacıyla "kapalı alanda kullanım" tanımındaki "mikroorganizma" ibaresi "organizma" olarak değiştirilmiştir.

"Bulaşan" ve "risk iletişimi" tanımları Avrupa Birliği müktesebatında kullanılan terminoloji ile Türk mevzuatı arasında uyumu sağlamak ve hazırlanacak yönetmeliklerle anlam bütünlüğü sağlamak amacıyla eklenmiştir.

"İşleme" tanımı Tasarının birden çok maddesinde geçtiği ve farklı disiplinlerde farklı anlamlarda kullanılabildiği için Tasarıda kullanılan anlamının netleştirilmesi amacıyla eklenmiştir.

"GDO'lardan elde edilen ürünler", "Risk değerlendirme" ve "Risk yönetimi" tanımları Avrupa Birliği müktesebatı ile uyumlu hale getirilmek amacıyla değiştirilmiştir.

Protokol'ün 26 ncı maddesi taraflara GDO'larla ilgili karar alma sürecinde GDO'ların özellikle biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı üzerindeki etkilerinden kaynaklanan sosyo-ekonomik bedelleri dikkate alma olanağı sağlamaktadır. Ülkemizin biyolojik çeşitlilik açısından önemi dikkate alınarak Protokol'ün bu maddesinden hareketle sosyo-ekonomik değerlendirmenin karar alma sürecinin bir parçası olması gerekliliği Tasarıya yansıtılmış durumdadır. Bu değerlendirmenin kapsamının netleştirilmesi amacıyla Protokol'ün 26 ncı maddesi ile uyumlu olarak sosyo-ekonomik değerlendirme tanımı eklenmiştir.

- Çerçeve 3'üncü maddesinin,

2 nci fıkrasının ikinci cümlesi Avrupa Birliğine uyum amacıyla değiştirilmiştir.

14 üncü fıkrası değiştirilerek 5 inci fıkra olarak eklenmiştir.

6 ncı fıkrasında başvurularda gizli bilgi olarak değerlendirilebilecek veya bu kapsama alınamayacak bilgiler belirlenmektedir. Bu husus Cartagena Biyogüvenlik Protokolü'nün 21 inci maddesinde düzenlenmiş ve başvuru sahibi ile başvuruyu alan yetkili kurum arasında gizlilik talebinin karşılanamayacağı durumlarda başvuru sahibine başvuruyu geri çekme şansı vermek amacıyla bir istişare sürecine yer verilmiştir. Bu bağlamda, başvuru sahibi ile istişare sürecinin Avrupa Birliği müktesebatında ifade edildiği biçimde daha açık olarak yer alması amacıyla değişiklik yapılmış ve 7 nci fıkra olarak kabul edilmiştir.

8 inci fıkrası, aynı maddenin 2 nci fıkrası ile uyumlu olacak şekilde düzeltilmiş ve 9 uncu fıkra olarak kabul edilmiştir.

11 inci fıkrada yer alan "bilimsel raporların kamuoyunun görüşüne açılması" ifadesi kamuoyunun bilimsel raporlarla elde edilen sonuçlar hakkında bilgilendirilmesini ve başvuruya ilişkin karar sürecinde izinle ilgili görüşünü bildirmesine imkan sağlanmasını amaçlamaktadır. Ancak bu ifadenin bilimsel bilgi ve veriler hakkında kamuoyunun fikrinin alınması olarak yorumlanabileceğinden hareketle "kamuoyuna açıklanır" ifadesinin kullanılmasının yerinde olacağına karar verilmiş ve 12 nci fıkra olarak kabul edilmiştir.

14 üncü fıkra olarak, Kurulun Komite kararlarına uymaması durumunda bu durumu gerekçeli olarak açıklaması gereğini içeren hüküm eklenmiştir.

16 ncı fıkra Avrupa Birliği müktesebatı ile Türk mevzuatının uyumlu olması amacıyla değiştirilmiştir.

- Çerçeve 5 inci maddesi, Tasarıda GDO ve ürünlerine ilişkin olarak yasak fiilleri düzenleyen bir bent eklenmesi suretiyle değiştirilmiş; GDO ve ürünlerinin onay alınmaksızın piyasaya arzının yasak olduğu hususu açıkça ifade edilmiş; böylece Cartagena Protokolü'nde de yer alan ihtiyati tedbir prensibi çerçevesinde insan, hayvan ve bitki sağlığı ve çevre ve biyolojik çeşitliliğin korunmasının sağlanması teminat altına alınmıştır.

- Çerçeve 7 nci maddesinde yapılan değişiklikle,

3 üncü fıkrasına, Tasarının 3 üncü maddesine paralellik sağlanması ve GDO ve ürünlerinin izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla, kayıt altına alınan GDO ve ürünlerine ilişkin belgelerin 10 yıl boyunca saklanması hususu eklenmiştir.

5 inci fıkrasında GDO ve ürünleri ile ilgili bir risk şüphesi oluşması halinde Bakanlığa rapor edilmesinin uygulamada zorluklara ve gecikmelere neden olabileceği, bu durumun izlenebilirlik açısından sakınca doğuracağı, yeni bir risk veya risk şüphesi öğrenildiğinde tedbir alınması noktasında gecikmeler yaşanabileceği düşüncesiyle, Bakanlığa bildirim yönünde değişiklik yapılmıştır.

- Çerçeve 8 inci maddesindeki değişiklikle,

1 inci fıkranın "a" bendinde yapılan değişiklikle Bakanlığın, Kurula uygun çalışma koşullarını sağlaması ve böylece Kurul çalışmalarının daha sağlıklı olarak yürütülmesi amaçlanmıştır. "c" bendinde yapılan değişiklikle, diğer ürünlerde istenmeyen GDO bulaşıklarının önlenmesi de Bakanlığın görev ve yetkileri arasına alınmıştır. "ğ" bendine yapılan ekleme ile öngörülemeyen durum yanında acil durumlarda uygulanacak yöntemin de belirlenmesi açıkça vurgulanarak bu hususta herhangi bir boşluğa yer verilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. "h" bendinde ise, GDO ve ürünlerinin özelliklerine göre eşik değerini belirlemede, Bakanlığın, Kurul görüşlerini de alacağı ifade edilmek suretiyle değişiklik yapılmıştır.

Sivil Toplum Kuruluşları ve bazı kamu kurumlarının teklifleri dikkate alınarak ve Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanması hususu da gözetilerek 2 nci fıkra eklenmesi yoluyla Bakanlığın diğer resmi ve özel kuruluşlarla işbirliği yapabilmesi hususunun sağlanması amaçlanmıştır.

Eklenen 3 üncü fıkrayla kaza gibi öngörülemeyecek durumların vuku bulması halinde, Bakanlığın oluşabilecek muhtemel zararların önlenmesi hususunda ivedilikle müdahale etmesine imkân sağlayacak planlamayı yapabilmesi amaçlanmıştır.

Son fıkrada yapılan değişiklikle ise, Bakanlık, ürünün menşeine değil mahrecine iadesine yetkili kılınmıştır.

- Çerçeve 9 uncu maddesindeki değişiklikle,

Kurul üyelerinden ikisinin meslek veya üniversite temsilcileri arasından seçileceği hususu yer almakla birlikte, bu iki üyenin fıkrada zikredilen kurumlardan hangisinin kontenjanından seçileceği hususunda belirsizlik olduğundan; ikinci fıkraya Bakanlık tarafından seçilecek dört üyeden ikisinin üniversite veya meslek örgütleri tarafından gösterilen adaylar arasından seçilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

6 ncı fıkrasında yapılan değişiklikle Kurul üyelerinin görevlerine son verilmesinin şartları sayılmış ve bu şartların oluştuğunun tespiti durumunda görevlerine Bakan tarafından son verilebileceği hususu eklenerek konuya ilişkin belirsizlik ortadan kaldırılmıştır.

8 inci fıkrasında yer alan iki yıllık yasak süresi, 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanuna paralel hale getirilerek "üç yıl" olarak değiştirilmiştir.

- Çerçeve 11 inci maddesinin birinci fıkrasının "b" bendine eklenen ibareyle, bilimsel komitelerin uzmanlar listesinde yer alan kişilerden seçilerek oluşturulacağının açıkça yazılmasının bu hususa ilişkin oluşabilecek tereddütleri bertaraf edeceği düşünülmüş ve madde metninde değişiklik yapılmıştır. Ayrıca, "ç" ve "d" bentleri redaksiyona tabi tutulmuş; Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin önerisi ve de Türk kamu idaresi sistemine paralellik oluşturulması hususu da gözetilerek maddeye etik komite oluşturulması konusunda "e" bendi eklenmiştir.

- Çerçeve 14 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası, zararlardan kaynaklanan sorumluluğun tespitinin daha kolay anlaşılır olması amacıyla düzeltilmiştir.

- Çerçeve 15 inci maddesi Adalet Bakanlığı temsilcileri ve Ceza Hukuku profesörlerinin de görüş ve önerileri dikkate alınarak, Türk Ceza Kanunu ve Kabahatler Kanunu sistematiğine uygun şekilde yeniden düzenlenmiştir.

- Çerçeve 16 ncı maddesi, kanun yapım tekniği usul ve esaslarına uygun şekilde değiştirilmiştir.

Komisyonumuzun 12.2.2010 tarihinde yaptığı 20 nci Birleşime; Hükümeti temsilen Tarım ve Köyişleri Bakanı Mehmet Mehdi EKER ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı ve sivil toplum örgütleri temsilcileri katılmışlardır.

Alt Komisyon metninin;

- Çerçeve 1 inci maddesi aynen,

- Çerçeve 2 nci maddesi redaksiyona tabi tutularak,

- Çerçeve 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeleri aynen,

- Çerçeve 8 inci maddesi redaksiyona tabi tutularak,

- Çerçeve 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası Bakanlıkça seçilecek üyelerden birinin üniversiteler, diğerinin ise meslek örgütleri tarafından gösterilecek adaylar arasından seçilmesi hususunun getirilmesi düzenlenmek suretiyle,

- Çerçeve 10 ve 11 inci maddeleri aynen,

- Çerçeve 12 nci maddesinin 2 nci fıkrası, "Uzmanlar listesi, üniversiteler ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile Kurul tarafından gerekli görülen alanlarda çalışanlar arasından seçilir" şeklinde değiştirilerek,

- Çerçeve 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeleri aynen,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin Çerçeve 17 ve 18 inci maddeleri aynen,

kabul edilmiştir.

Komisyonumuz üyelerinden Abdurrahman Müfit YETKİN'in Komisyon raporu üzerine özel sözcü olarak atanması Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Vahit Kirişci	*Mehmet Erdoğan*	*Nuri Uslu*
Adana	Adıyaman	Uşak
Kâtip	Üye	Üye
Özlem Müftüoğlu	*Ertekin Çolak*	*Ahmet Ertürk*
Gaziantep	Artvin	Aydın
(Son toplantıya katılmadı)		(Son toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
Mehmet Erdem	*Ali Koyuncu*	*Ali İhsan Merdanoğlu*
Aydın	Bursa	Diyarbakır
(Son toplantıya katılmadı)	(Son toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
Orhan Karasayar	*İbrahim Yiğit*	*Abdullah Çetinkaya*
Hatay	İstanbul	Konya
Üye	Üye	Üye
Özkan Öksüz	*Durdu Mehmet Kastal*	*Abdurrahman Müfit Yetkin*
Konya	Osmaniye	Şanlıurfa
		(Bu Raporun Özel Sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
Zülfükar İzol	*Ramazan Kerim Özkan*	*Eşref Karaibrahim*
Şanlıurfa	Burdur	Giresun
(Son toplantıya katılmadı)	(Muhalefet ediyorum, muhalefet şerhimiz ektedir)	(Muhalefet ediyorum, muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
Vahap Seçer	*Abdülkadir Akcan*	*Zeki Ertugay*
Mersin	Afyonkarahisar	Erzurum
(Muhalefet ediyorum, muhalefet şerhim ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Son toplantıya katılmadı) (Muhalefet şerhi ektedir)
	Üye	
	Mehmet Serdaroğlu	
	Kastamonu	
	(Son toplantıya katılmadı)	

Muhalefet Şerhi

Son yıllarda hızla gelişen modern biyoteknolojik yöntemlerle elde edilen genetiği değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinin üretim ve tüketiminin insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyoçeşitlilik üzerindeki etkilerinin olumsuz sonuçlar doğurabileceği endişesi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ulusal biyogüvenliğimizi güvence altına alacak bir yasal düzenlemenin yapılmasını zorunlu kılmıştır. Ancak;

1. Yasa tasarısının Birinci Bölüm Amaç ve Kapsam başlığı altında;

Yasa tasarısının içeriği dar tutulmuş olup, Biyogüvenlik Yasa Tasarısı GDO ve ürünlerine münhasır tasarı hüviyetindedir. Oysa biyogüvenlik konusu GDO dışında, başka biyogüvenlik konularını da kapsayan daha geniş bir çerçevede ele alınmalıydı.

2. Yasa tasarısının İkinci Bölüm Başvuru, Değerlendirme ve Karar Verme başlığı altındaki 3. maddesinin 10 fıkrasında;

GDO ve ürünlerinin ülkemizden transit geçişi Bakanlık iznine bağlı olmak koşulu ile serbest hale getirilmiştir. Bu durum uygulamada telafisi mümkün olmayacak zararlar meydana getirecektir. GDO ve ürünlerinin transit geçiş sırasında çevreye yayılma riski vardır. Bu sebeple GDO ve ürünlerinin transit geçişine izin verilmemelidir.

3. Yasa tasarısının İkinci Bölüm Yasaklar başlığı altındaki 5. maddesinde;

Çevreye ve ülkemizin biyoçeşitliliğine vereceği zararlar gözönünde bulundurularak genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvan üretimi yasaklanmıştır. Ancak, GDO ve ürünlerinin ithalatı, ihracatı, nakil, taşıma, saklama, paketleme, etiketleme, depolama, piyasaya sürme, işlemesi, kullanılması ve benzeri faaliyetleri yasak kapsamı dışında tutulmuştur. Oysa ki, bilimsel çevreler GDO ve ürünlerinin yem ve gıda sanayinde kullanılmasının insan ve hayvan sağlığına olumsuz etkilerinin olabileceğini belirtmektedirler. Ayrıca, yem ve gıda sanayinde kullanım amaçlı ithal edilecek genetiği değiştirilmiş bitkilerden elde edilen soya fasulyesi, pamuk tohumu, kanola gibi ürünlerin ithalat amacı dışına çıkılarak tarımsal üretimde tohum olarak kullanılmaları mümkündür ve uygulamada bunun önüne geçmek zordur. Bu nedenle GDO ve ürünlerinin ithalatı, ihracatı, nakil, taşıma, saklama, paketleme, etiketleme, depolama, piyasaya sürme, işlemesi, kullanılması ve benzeri faaliyetleri yasaklanmalıdır.

4. Yasa tasarısının Üçüncü Bölüm Bakanlığın Görev Yetkileri başlığı altında 8. maddesinde;

Bakanlığın GDO ile ilgili araştırma, deneme, kontrol, izleme, denetleme gibi görev ve yetki alanına giren konularda hangi ilgili kurum aracılığı ile bu görev ve yetkilerini kullanacağı açıklıkla ifade edilmemiştir. Biyogüvenlik konusunda Bakanlık bünyesinde yetkin personele sahip yeni bir müstakil kurumun kurulması gerekmektedir. Ancak, tasarıda böyle bir kurumun kurulması öngörülmemiştir.

5. Yasa tasarısının Üçüncü Bölüm Biyogüvenlik Kurulu başlığı altında 9. maddesinde;

GDO ve ürünleriyle ilgili yapılan başvuruları değerlendirecek olan ve kendisine yüklenen diğer görevleri yapması amacıyla oluşturulan Biyogüvenlik Kurulu'nda konuyla ilgili sivil toplum örgütlerine, meslek odalarına ve üniversitelere yeterince verilmemiştir. Ayrıca, Tasarıda "kurulun başkanını ilgili Bakan seçer" hükmü yer almaktadır. Biyogüvenlik Kurulu'nun daha etkin ve bağımsız çalışabilmesi için yukarıda anılan kurumlardan daha fazla temsilci alınarak kurul üye sayısının artırılması ve kurul başkanının kurul üyelerince seçilmesi daha uygun olacaktır.

Ülkemizin biyogüvenlik alanındaki varolan mevzuat boşluğunun doldurulması amacıyla getirilen yasa tasarısına yukarıda sıraladığımız nedenlerden dolayı muhalefet ediyoruz.

R. Kerim Özkan	*Eşref Karaibrahim*	*Vahap Seçer*
Burdur	Giresun	Mersin

Muhalefet Şerhi

Esas komisyon olarak Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülen Biyogüvenlik Yasa Tasarısı esas komisyonun almış olduğu karar gereğince alt komisyonda görüşülmüştür. Görüşülen Yasa Tasarısı mevcut haliyle yetersizdir. Bazı maddeleri eksiktir. Tam anlaşılır değildir. İçerdiği hükümler insan, bitki, hayvan sağlığı, çevre ve biyoçeşitliliğimizin korunması konusunda endişeleri bertaraf etmekten uzaktır. Biyogüvenliğin sağlanması konusunda ciddi bir yasal düzenlemeye ihtiyaç olduğu muhakkaktır. Bu çerçevede geneli itibariyle bu yasaya olumlu bakmakla birlikte aşağıda belirtilen eksikliklerin giderilerek yasanın buna göre yeniden tanzim edilmesi önemli görülmektedir. Bu endişelerin giderilmesi açısından tarafımdan verilen değişiklik önergeleri alt komisyonda benimsenmemiştir.

Bu kapsamda;

1- Kanun tasarısı içerisinde biyogüvenlik konusunda bilimsel esaslara göre çalışacak, bünyesinde uzman elemanları istihdam eden, bilimsel araştırma teknik alt yapısına ve donanımına sahip bir Biyoteknolojik Araştırmalar Kurumunun kurulması önemli görülmektedir. Bu nedenle yasaya böyle bir kurumun kurulmasını ve faaliyetini öngören ayrı bir maddenin ilavesi ve "Tanımlar" başlıklı 2 nci maddeye" Kurum: Biyoteknolojik Araştırmalar Kurumunu" tanımının eklenmesi,

2- 8 inci maddeden sonra gelmek üzere Biyoteknolojik Araştırmalar Kurumu adlı ayrı bir maddenin eklenmesi ve kuruluşuna ait esasların bu madde içerisinde belirtilmesi gerekmektedir.

3- Kanun tasarısının "Başvuru, değerlendirme ve karar verme" başlıklı 3 üncü maddesinin 9 uncu fıkrasının GDO ve ürünlerinin transit geçişinde her bir geçiş için Bakanlıktan izin alınması zorunludur. İfadesine " ancak herhangi bir risk taşımadığı bilimsel komitelerce onaylanmış olmak" şartının eklenmesi önemli görülmektedir. Zira ülkemizce onaylanmayan fakat bir başka ülke tarafından uygun görülen GDO ve ürünlerinin ülkemiz üzerinden transit geçişlerinde yaşanacak kaza veya diğer olumsuzluklar dolayısıyla ortaya çıkacak zararların telafisi mümkün olmayacaktır. Bu sebeple maddeye transit geçişlerin mutlaka Biyogüvenlik Kurulunun iznine tabi olması hususu eklenmelidir.

4- Kanun tasarısının "Yasaklar" başlıklı 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasının "b" bendinden sonra gelmek üzere yeni bir bent olarak "yetiştiricilik ve çoğaltım amaçlı her türlü üretim materyalinin ithalatı yasaktır" hususu ilave edilmelidir. Zira her ne kadar b bendinde genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanların üretimi yasaklanmışsa da bu haliyle yetersizdir. Muhtemel biyogüvenlik risklerinin tamamen bertaraf edilmesi bakımından açıkça yazılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

5- Kanun tasarısının 9 uncu maddesinde ihdas edilmesi öngörülen Biyogüvenlik Kurulunun kurulması gerekli görülmektedir. Ancak bu haliyle gerek kurulun tarafsızlığı ve güvenilirliği gerekse etkin ve verimli çalışma şartlarına haiz olması bakımından eksiktir yetersizdir. Bu haliyle kurulduğu takdirde bilimsel esaslara göre çalıştığı tartışmalı hale gelecektir. Kamuoyunda, meslek örgütlerinde, sivil toplum kuruluşlarında ve tüketicilerde oluşmuş ve oluşacak olan endişe ve şüpheyi gidermekten uzaktır. Bu sebeple Kanun Tasarısının 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının "Kurul, Bakanlıkça üç, Çevre ve Orman Bakanlığınca bir, Sağlık Bakanlığınca bir, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir, Dış

Ticaret Müsteşarlığınca bir, Meslek Örgütlerince bir, Gıda ve Yem Sanayi Sivil Toplum Kuruluşlarınca bir ve Yüksek Öğretim Kurumu, TÜBİTAK ile Üniversitelerden altı üye olmak üzere dört yıllık süre için belirlenen toplam onbeş üyeden oluşur. Kurul üyelerinden Bakanlıkça tespit edilenler ilgili Bakanlar tarafından atanır. Diğer üyeler ise ilgili kuruluşlar tarafından seçilir. Kurul Başkanı üyeler tarafından seçimle belirlenir. Kurul Başkanı yokluğunda yerine vekalet etmek üzere bir üyeyi tayin eder." şeklinde değiştirilmelidir.

6- Kanun tasarısının "Biyogüvenlik Kurulu" başlıklı 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasının ise "Kurul başkanı ve kurul üyeleri en fazla bir dönem için görevlendirilir" şeklinde değiştirilmesi daha uygundur. Kurulun tamamen bağımsız olarak çalışması, alacağı kararların objektif olması açısından bu değişikliğin yapılması önem arz etmektedir.

Abdülkadir Akcan	*Zeki Ertugay*
Afyonkarahisar	Erzurum

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BİYOGÜVENLİK KANUNU TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; bilimsel ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilen genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek riskleri engellemek, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, bu faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesi ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Kanun; genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünleri ile ilgili olarak araştırma, geliştirme, işleme, piyasaya sürme, izleme, kullanma, ithalat, ihracat, nakil, taşıma, saklama, paketleme, etiketleme, depolama ve benzeri faaliyetlere dair hükümleri kapsar.

(3) Veteriner ve beşeri tıbbi ürünler ile kozmetik ürünleri bu Kanun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Ayırt edici kimlik: Her bir GDO için taşıdığı her bir genin kodunu da içeren nümerik ve alfa nümerik bir kodlama sistemini,

b) Bakan: Tarım ve Köyişleri Bakanını,

c) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

ç) Basitleştirilmiş işlem: GDO ve ürünlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir riskin olmadığı; insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe herhangi bir zararının bulunmadığı yönünde mevcut bilgiye ve daha önce yapılmış olan risk değerlendirmesine dayanan basitleştirilmiş karar alma sürecini,

d) Biyogüvenlik: İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliği korumak için GDO ve ürünleri ile ilgili faaliyetlerin güvenli bir şekilde yapılmasını,

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

BİYOGÜVENLİK KANUNU TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; bilimsel ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde, modern biyoteknoloji kullanılarak elde edilen genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünlerinden kaynaklanabilecek riskleri engellemek, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla biyogüvenlik sisteminin kurulması ve uygulanması, bu faaliyetlerin denetlenmesi, düzenlenmesi ve izlenmesi ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Kanun; genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünleri ile ilgili olarak araştırma, geliştirme, işleme, piyasaya sürme, izleme, kullanma, ithalat, ihracat, nakil, taşıma, saklama, paketleme, etiketleme, depolama ve benzeri faaliyetlere dair hükümleri kapsar.

(3) Veteriner tıbbî ürünler ile Sağlık Bakanlığınca ruhsat veya izin verilen beşeri tıbbî ürünler ve kozmetik ürünleri bu Kanun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Ayırt edici kimlik: Her bir GDO için taşıdığı her bir genin kodunu da içeren nümerik ve alfa nümerik bir kodlama sistemini,

b) Bakan: Tarım ve Köyişleri Bakanını,

c) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

ç) Basitleştirilmiş işlem: GDO ve ürünlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir riskin olmadığı; insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe herhangi bir zararının bulunmadığı yönünde mevcut bilgiye ve daha önce yapılmış olan risk değerlendirmesine dayanan basitleştirilmiş karar alma sürecini,

d) Biyogüvenlik: İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliği korumak

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

e) Biyogüvenlik bilgi değişim mekanizması: GDO ve ürünleri ile ilgili bilimsel, teknik ve uygulamaya ilişkin bilgi ve belgelerin ulusal ve uluslararası seviyede alışverişinin kolaylaştırılması amacıyla oluşturulacak bilgi alışverişi sistemini,

f) Biyogüvenlik sistemi: Biyogüvenliğin sağlanması için yürütülen her türlü faaliyet ile idari, hukuki ve kurumsal yapılanmanın tamamını,

g) Biyolojik çeşitlilik: Ekosistem de dahil olmak üzere, türler arası ve tür içi farklılıkları,

ğ) Canlı organizma: Mikroorganizma, enzim, steril organizma, virüs, virion ve viroidler de dahil olmak üzere genetik materyali çoğaltabilen ya da aktarabilen herhangi bir biyolojik varlığı,

h) Deneysel amaçlı serbest bırakma: GDO ile ilgili deneysel amaçlarla yapılacak faaliyetlerin, harici çevre ile temasını önleyecek şekilde, kontrollü şartlar altında, sınırlandırılmış belirli bir alanda yürütülmesini,

ı) Genetik yapısı değiştirilmiş organizma (GDO): Modern biyoteknolojik yöntemler kullanılmak suretiyle gen aktarılarak elde edilmiş, insan dışındaki canlı varlığı,

i) GDO'lardan elde edilen ürünler: Kısmen veya tamamen GDO'lardan elde edilmekle birlikte GDO içermeyen ürünleri,

j) GDO ve ürünleri: Kısmen veya tamamen GDO'lardan elde edilen ve GDO içeren veya GDO'lardan oluşan ürünleri,

k) İlgililer: GDO ve ürünleri ile ilgili olarak araştırma, geliştirme, işleme, piyasaya sürme, izleme, kullanma, ithalat, ihracat, nakil, taşıma, saklama, paketleme, etiketleme, depolama ve benzeri faaliyetlerde bulunanları,

l) İzleme: GDO ve ürünlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir riskin olmadığı ve insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe herhangi bir zararının bulunmadığı tespit edilmiş, piyasaya sürülen bir GDO ve ürününün işleme ve dağıtım zinciri boyunca her aşamada takibi ve her türlü gözlem, kontrol ve denetimi,

m) Kapalı alanda kullanım: İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitlilik

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

için GDO ve ürünleri ile ilgili faaliyetlerin güvenli bir şekilde yapılmasını,

e) Biyogüvenlik bilgi değişim mekanizması: GDO ve ürünleri ile ilgili bilimsel, teknik ve uygulamaya ilişkin bilgi ve belgelerin ulusal ve uluslararası seviyede alışverişinin kolaylaştırılması ile kamuoyunun bilgilendirilmesi ve karar sürecine katılımı amacıyla oluşturulacak bilgi alışverişi sistemini,

f) Biyogüvenlik sistemi: Biyogüvenliğin sağlanması için yürütülen her türlü faaliyet ile idari, hukuki ve kurumsal yapılanmanın tamamını,

g) Biyolojik çeşitlilik: Ekosistem de dâhil olmak üzere, türler arası ve tür içi farklılıkları,

ğ) Bulaşan: Gıda veya yeme kasten ilave edilmeyen ancak, gıdanın birincil üretim aşaması dâhil üretimi, imalatı, işlenmesi, hazırlanması, işleme tabi tutulması, ambalajlanması, paketlenmesi, nakliyesi veya muhafazası ya da çevresel bulaşma sonucu gıdada bulunan, hayvan tüyü, böcek parçası gibi yabancı maddeler hariç olmak üzere her tür maddeyi,

h) Canlı organizma: Mikroorganizma, steril organizma, virüs, virion ve viroidler de dahil olmak üzere genetik materyali çoğaltabilen ya da aktarabilen herhangi bir biyolojik varlığı,

ı) Deneysel amaçlı serbest bırakma: GDO ile ilgili deneysel amaçlarla yapılacak faaliyetlerin, harici çevre ile temasını önleyecek şekilde, kontrollü şartlar altında, sınırlandırılmış belirli bir alanda yürütülmesini,

i) Genetik yapısı değiştirilmiş organizma (GDO): Modern biyoteknolojik yöntemler kullanılmak suretiyle gen aktarılarak elde edilmiş, insan dışındaki canlı organizmayı,

j) GDO'lardan elde edilen ürünler: Kısmen veya tamamen GDO'lardan elde edilmekle birlikte GDO içermeyen veya GDO'dan oluşmayan ürünleri,

k) GDO ve ürünleri: Kısmen veya tamamen GDO'lardan elde edilen, GDO içeren veya GDO'lardan oluşan ürünleri,

l) İlgililer: GDO ve ürünleri ile ilgili olarak araştırma, geliştirme, işleme, piyasaya sürme,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

üzerinde genetiği değiştirilmiş mikroorganizmalardan kaynaklanabilecek olumsuz etkilerin biyolojik, kimyasal ve fiziksel engellerle tamamen önlenerek kontrol edilen laboratuvar ve tesislerdeki işlemlerini,

n) Karar: GDO veya ürünlerine ilişkin yapılan bir başvuru hakkında bilimsel esaslara göre yapılan risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçlarına göre Biyogüvenlik Kurulu tarafından verilen kararı,

o) Komite: Bilimsel değerlendirmeleri yapmak üzere Kurul tarafından oluşturulan komiteleri,

ö) Kurul: Biyogüvenlik Kurulunu,

p) Modern biyoteknoloji: Geleneksel ıslah ve seleksiyonda kullanılan teknikler dışında, doğal fizyolojik üreme engelini aşarak, rekombinant deoksiribonükleik asidin (rDNA) ve nükleik asidin hücrelere ya da organallere doğrudan aktarılmasını sağlayan in vitro nükleik asit tekniklerinin ya da taksonomik olarak sınıflandırılmış familyanın dışında, farklı tür ve sınıflar arasında hücre füzyonu tekniklerinin uygulanmasını,

r) Muamele: İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğin korunması için alınacak tedbirler gözönünde bulundurularak ambalajlama, paketleme, etiketleme, nakil ve depolama gibi GDO üzerinde gerçekleştirilen herhangi bir işlemi,

s) Piyasaya sürme: Bu Kanun kapsamındaki her türlü ürünün bedelli veya bedelsiz olarak piyasaya arzını,

ş) Protokol: 17/6/2003 tarihli ve 4898 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 17/7/2003 tarihli ve 2003/5937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünü,

t) Risk değerlendirme: GDO ve ürünlerinin, genetik değişiklikten dolayı, insan, hayvan ve bitki sağlığı, biyolojik çeşitlilik ve çevre üzerinde sebep olabileceği risklerin ve risk kaynağının test, analiz, deneme gibi bilimsel yöntemlerle belirlenmesi ve değerlendirilmesi sürecini,

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

izleme, kullanma, ithalat, ihracat, nakil, taşıma, saklama, paketleme, etiketleme, depolama ve benzeri faaliyetlerde bulunanları,

m) İşleme: GDO ve ürünlerinin, gıda, yem veya diğer amaçlarla kullanılmasını sağlamak için yapılan ve ürünün ilk halini önemli ölçüde değiştiren herhangi bir faaliyeti,

n) İzleme: GDO ve ürünlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir riskin olmadığı ve insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe herhangi bir zararının bulunmadığı tespit edilmiş, piyasaya sürülen bir GDO ve ürününün işleme ve dağıtım zinciri boyunca her aşamada takibi ve her türlü gözlem, kontrol ve denetimi,

o) Kapalı alanda kullanım: İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitlilik üzerinde genetiği değiştirilmiş organizmalardan kaynaklanabilecek olumsuz etkilerin biyolojik, kimyasal ve fiziksel engellerle tamamen önlenerek kontrol edilen laboratuvar ve tesislerdeki işlemlerini,

ö) Karar: GDO veya ürünlerine ilişkin yapılan bir başvuru hakkında bilimsel esaslara göre yapılan risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçlarına göre Biyogüvenlik Kurulu tarafından verilen kararı,

p) Komite: Bilimsel değerlendirmeleri yapmak üzere Kurul tarafından oluşturulan komiteleri,

r) Kurul: Biyogüvenlik Kurulunu,

s) Modern biyoteknoloji: Geleneksel ıslah ve seleksiyonda kullanılan teknikler dışında, doğal fizyolojik üreme engelini aşarak, rekombinant deoksiribonükleik asidin (rDNA) ve nükleik asidin hücrelere ya da organallere doğrudan aktarılmasını sağlayan in vitro nükleik asit tekniklerinin ya da taksonomik olarak sınıflandırılmış familyanın dışında, farklı tür ve sınıflar arasında hücre füzyonu tekniklerinin uygulanmasını,

ş) Muamele: İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğin korunması için alınacak tedbirler göz önünde bulundurularak ambalajlama, paketleme, etiketleme, nakil ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

u) Risk yönetimi: Risk değerlendirme sonucuna göre GDO ve ürünlerinin izin verilen amaç ve kurallar dahilinde kullanılmasını ve muamelesini sağlamak amacıyla alınan önlemleri,

ifade eder.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

depolama gibi GDO üzerinde gerçekleştirilen herhangi bir işlemi,

t) Piyasaya sürme: Bu Kanun kapsamındaki her türlü ürünün bedelli veya bedelsiz olarak piyasaya arzını,

u) Protokol: 17/6/2003 tarihli ve 4898 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 17/7/2003 tarihli ve 2003/5937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin Biyogüvenlik Kartagena Protokolünü,

ü) Risk değerlendirme: GDO ve ürünlerinin, genetik değişiklikten dolayı, insan, hayvan ve bitki sağlığı, biyolojik çeşitlilik ve çevre üzerinde sebep olabileceği risklerin ve risk kaynağının test, analiz, deneme gibi bilimsel yöntemlerle tanımlanması, niteliklerinin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve risk unsurlarının belirlenmesini kapsayan dört aşamalı süreci,

v) Risk iletişimi: Risk analizi sürecinde risk değerlendiricileri, risk yöneticileri ve diğer ilgili tarafların, tehlike, risk, riskle ilgili faktörler ve riskin algılanmasına ilişkin bilgi ve görüşler ile risk değerlendirmesi bulguları ve risk yönetimi kararlarının açıklamalarını da kapsayan bilgi ve düşüncelerin paylaşımını,

y) Risk yönetimi: GDO ve ürünlerinin, risk değerlendirmesi ve yasal faktörler göz önünde tutularak ilgili taraflarla istişare ile izin verilen amaç ve kurallar dâhilinde kullanılmasını ve muamelesini sağlamak amacıyla alınan önlemleri, uygun olabilecek kontrol önlemlerine ilişkin alternatiflerin değerlendirilmesi, tercih edilmesi ve uygulanması sürecini,

z) Sosyo-ekonomik Değerlendirme: Başvuru hakkında karar verilmeden önce değerlendirilmek üzere, GDO ve ürünlerinin çevreye serbest bırakılması ve kullanılması sürecinde biyolojik çeşitlilik ve kullanıcıları ile çiftçiler üzerindeki etkilerinden kaynaklanacak sosyo-ekonomik bedelleri belirlemek üzere bilimsel esaslara dayanarak yapılan çalışmaları,

ifade eder.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM
Temel Esaslar
Başvuru, değerlendirme ve karar verme

MADDE 3- (1) İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı gözönünde bulundurularak GDO veya ürünlerinin, ithalatı, ihracatı, deneysel amaçlı serbest bırakılması, piyasaya sürülmesi ile genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların kapalı alanda kullanımına, bilimsel esaslara göre yapılacak risk değerlendirmesine göre karar verilir. Risk değerlendirme sonuçlarına göre risk oluşturmayacağı belirlenen başvurular için verilen kararın geçerlilik süresi on yıldır.

(2) Her bir GDO ve ürününün ilk ithalatı için gen sahibi veya ithalatçı, yurt içinde geliştirilen GDO ve ürünü için ise gerçek ve tüzel kişiler tarafından Bakanlığa başvuru yapılır. Başvuruda GDO ve ürünün ne amaçla kullanılacağının belirtilmesi zorunludur. GDO ve ürünü için birden fazla amaçla kullanım başvurusu yapılabilir. Birden fazla amaçla kullanım başvurusu yapıldığında, her bir amaç için ayrı başvuru yapılmış sayılır.

(3) Yapılan bir başvurunun sonucu başka başvurular için emsal teşkil etmez.

(4) Alınan başvurular Bakanlık tarafından Kurula iletilir. Kurul doksan gün içerisinde başvurunun kabul edilip edilmediğini ve diğer değerlendirmelerini Bakanlığa gönderir. Bakanlık onbeş gün içerisinde başvuru sahibine bildirimde bulunur. Ek bilgi veya belge talebi nedeniyle geçen süre, bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

(5) Karar alma süresi, bu maddenin dördüncü fıkrasına göre alınan kararın Bakanlık tarafından başvuru sahibine bildirilmesinden sonra başlar ve bu süre ikiyüzyetmiş günü geçemez. Ek bilgi veya belge talebi nedeniyle geçen süre, karar alma süresinin hesabında dikkate alınmaz.

(6) Başvuru sahibi gizli tutulmasını istediği bilgilere ilişkin talebini yazılı olarak bildirir.

Bakanlık bu talebin tamamen veya kısmen karşılanmasına karar vermesinin ardından

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM
Temel Esaslar
Başvuru, değerlendirme ve karar verme

MADDE 3- (1) İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı gözönünde bulundurularak GDO veya ürünlerinin, ithalatı, ihracatı, deneysel amaçlı serbest bırakılması, piyasaya sürülmesi ile genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların kapalı alanda kullanımına, bilimsel esaslara göre yapılacak risk değerlendirmesine göre karar verilir. Risk değerlendirme sonuçlarına göre risk oluşturmayacağı belirlenen başvurular için verilen kararın geçerlilik süresi on yıldır.

(2) Her bir GDO ve ürününün ilk ithalatı için gen sahibi veya ithalatçı, yurt içinde geliştirilen GDO ve ürünü için ise gerçek ve tüzel kişiler tarafından Bakanlığa başvuru yapılır. Başvurularda, başvurunun içeriğine ilişkin bilgiler ile GDO ve ürününün ne amaçla kullanılacağının belirtilmesi zorunludur. GDO ve ürünü için birden fazla amaçla kullanım başvurusu yapılabilir. Birden fazla amaçla kullanım başvurusu yapıldığında, her bir amaç için ayrı başvuru yapılmış sayılır.

(3) Yapılan bir başvurunun sonucu başka başvurular için emsal teşkil etmez.

(4) Alınan başvurular Bakanlık tarafından Kurula iletilir. Kurul doksan gün içerisinde başvurunun kabul edilip edilmediğini ve diğer değerlendirmelerini Bakanlığa gönderir. Bakanlık onbeş gün içerisinde başvuru sahibine bildirimde bulunur. Ek bilgi veya belge talebi nedeniyle geçen süre, bu sürenin hesabında dikkate alınmaz.

(5) GDO ve ürünlerinin;

a) İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliği tehdit etmesi,

b) Üretici ve tüketicinin tercih hakkının ortadan kaldırılması,

c) Çevrenin ekolojik dengesinin ve ekosistemin bozulmasına neden olması,

ç) GDO ve ürünlerinin çevreye yayılma riskinin olması,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

taleple ilgili gerekli tedbirleri alır ve başvuru sahibine bildirir. Başvuru sahibinin veya ithalatçının adı ve adresi, GDO ve ürünlerinin kullanım amacı, sahip olduğu özellikler, ayırt edici kimlik bilgileri, bilinen ve bilimsel isimleri, transfer edilen genin alındığı organizma, alıcı ve verici organizmanın orijin ülkesi, transfer yönteminin genel tanımı, acil durumlarda uygulanacak olan yöntem ile planlar ve risk değerlendirmesinin özeti gizli bilgi olarak değerlendirilemez.

(7) Başvurularda, GDO veya ürünlerinin geliştirildiği veya tescil edildiği ülkede çevreye serbest bırakılmasına, tüketim amacıyla piyasaya sürülmesine izin verildiğine, verilen iznin devam ettiğine, üretimine ve tüketimine devam edildiğine ve Bakanlıkça belirlenen süreyle piyasada yer aldığına dair talep edilen belgenin sunulması zorunludur.

(8) Deneysel amaçlı serbest bırakma veya piyasaya sürme amacıyla ithal edilecek GDO ve ürünleri için ithalattan önce, yurt içinde geliştirilenler için ise piyasaya sürülmeden önce Bakanlığa ayrı ayrı başvuru yapılır.

(9) GDO ve ürünlerinin transit geçişinde her bir geçiş için Bakanlıktan izin alınması zorunludur. Transit geçişler, Bakanlık tarafından verilen yazılı izinde belirtilen koşullara ve 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununa uygun olarak gerçekleştirilir.

(10) Araştırma yapmaya yetkili kuruluşlar tarafından bilimsel araştırma amacıyla ithal edilecek GDO ve ürünleri için Bakanlıktan izin alınır. İthalat, yazılı izinle belirlenen koşullara uygun olarak gerçekleştirilir. Araştırma amaçlı olan GDO ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların kapalı alanda kullanımı için, faaliyeti yürüteceklerin kapalı alanda kullanım koşullarını ve standartlarını karşılaması ve kaza ile çevreye yayılması durumunda uygulanabilecek tedbirlerin mevcut olması gerekir. Araştırma amaçlı yapılacak faaliyet ve sonucundan Bakanlığa bilgi verilmesi zorunludur.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

d) Biyolojik çeşitliliğin devamlılığını tehlikeye düşürmesi,

e) Başvuru sahibinin biyogüvenliğin sağlanmasına yönelik tedbirleri uygulamak için yeterli teknik donanıma sahip olmadığının anlaşıldığı,

durumlarda bu başvurular reddedilir.

(6) Karar alma süresi, bu maddenin dördüncü fıkrasına göre alınan kararın Bakanlık tarafından başvuru sahibine bildirilmesinden sonra başlar ve bu süre ikiyüzyetmiş günü geçemez. Ek bilgi veya belge talebi nedeniyle geçen süre, karar alma süresinin hesabında dikkate alınmaz.

(7) Başvuru sahibi gizli tutulmasını istediği bilgilere ilişkin talebini yazılı olarak bildirir. Bakanlık bu talebin tamamen veya kısmen karşılanmasına karar vermesi öncesinde başvuru sahibi ile gizlilik talebi hakkında bilgi alışverişinde bulunur. Bakanlık bu görüşmenin ardından taleple ilgili gerekli tedbirleri alır ve başvuru sahibine bildirir. Başvuru sahibinin veya ithalatçının adı ve adresi, GDO ve ürünlerinin kullanım amacı, sahip olduğu özellikler, ayırt edici kimlik bilgileri, bilinen ve bilimsel isimleri, transfer edilen genin alındığı organizma, alıcı ve verici organizmanın orijin ülkesi, transfer yönteminin genel tanımı, acil durumlarda uygulanacak olan yöntem ile planlar ve risk değerlendirmesinin özeti gizli bilgi olarak değerlendirilemez.

(8) Başvurularda, GDO veya ürünlerinin geliştirildiği veya tescil edildiği ülkede çevreye serbest bırakılmasına, tüketim amacıyla piyasaya sürülmesine izin verildiğine, verilen iznin devam ettiğine, üretimine ve tüketimine devam edildiğine ve Bakanlıkça belirlenen süreyle piyasada yer aldığına dair talep edilen belgenin sunulması zorunludur.

(9) Deneysel amaçlı serbest bırakma veya piyasaya sürme amacıyla ilk defa ithal edilecek GDO ve ürünleri için ithalattan önce, yurt içinde geliştirilenler için ise piyasaya sürülmeden önce Bakanlığa ayrı ayrı başvuru yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(11) GDO ve ürünleri ile ilgili yapılan başvurular hakkında risk ve sosyo-ekonomik değerlendirmeye ilişkin bilimsel raporlar, Kurul tarafından, biyogüvenlik bilgi değişim mekanizması vasıtasıyla kamuoyunun görüşüne açılır. Kurul, bu görüşleri de dikkate alarak nihai değerlendirme raporu ile olumlu kararını toplantı tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirmek ve Bakanlığa sunmak zorundadır. Kurul kararları Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.

(12) Kararın olumsuz olması durumunda; bu karar, Bakanlıkça başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir. Başvuru sahibi olumsuz kararın değiştirilmesine sebep olabilecek yeni bilgilere sahip olması halinde, Bakanlığa başvurarak bu olumsuz kararın gözden geçirilmesini isteyebilir. Bu durumda Kurul, sunulan yeni bilgileri dikkate alarak altmış gün içinde kararı gözden geçirir ve sonuçlarını başvuru sahibine bildirilmek üzere Bakanlığa iletir. Verilen nihai karar kamuoyuna duyurulur.

(13) Başvurusu reddedilen bir GDO ve ürünü için aynı kullanım amacıyla yeniden başvuru yapılabilmesi için karar tarihinden itibaren en az bir yıllık sürenin geçmesi ve başvuru sahibinin yeni bilimsel gerekçeler sunması gerekir.

(14) GDO ve ürünleri ile ilgili karar sürecinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğin tehdit edilmemesi.

b) Üretici ve tüketicinin tercih hakkının ortadan kaldırılmaması.

c) Çevrenin ekolojik dengesinin ve ekosistemin bozulmasına neden olunmaması.

ç) GDO ve ürünlerinin çevreye yayılma riskinin olmaması.

d) Biyolojik çeşitliliğin devamlılığının tehlikeye düşürülmemesi.

e) Başvuru sahibinin biyogüvenliğin sağlanmasına yönelik tedbirleri uygulamak için yeterli kapasiteye sahip olması.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(10) GDO ve ürünlerinin transit geçişinde her bir geçiş için Bakanlıktan izin alınması zorunludur. Transit geçişler, Bakanlık tarafından verilen yazılı izinde belirtilen koşullara ve 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununa uygun olarak gerçekleştirilir.

(11) Araştırma yapmaya yetkili kuruluşlar tarafından bilimsel araştırma amacıyla ithal edilecek GDO ve ürünleri için Bakanlıktan izin alınır. İthalat, yazılı izinle belirlenen koşullara uygun olarak gerçekleştirilir. Araştırma amaçlı olan GDO ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların kapalı alanda kullanımı için, faaliyeti yürüteceklerin kapalı alanda kullanım koşullarını ve standartlarını karşılaması ve kaza ile çevreye yayılması durumunda uygulanabilecek tedbirlerin mevcut olması gerekir. Araştırma amaçlı yapılacak faaliyet ve sonucundan Bakanlığa bilgi verilmesi zorunludur.

(12) GDO ve ürünleri ile ilgili yapılan başvurular hakkında risk ve sosyo-ekonomik değerlendirmeye ilişkin bilimsel raporlar, Kurul tarafından, biyogüvenlik bilgi değişim mekanizması vasıtasıyla kamuoyuna açıklanır. Kurul, bu görüşleri de dikkate alarak nihai değerlendirme raporu ile olumlu kararını toplantı tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirmek ve Bakanlığa sunmak zorundadır. Kurul kararları Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.

(13) Kararın olumsuz olması durumunda; bu karar, Bakanlıkça başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir. Başvuru sahibi olumsuz kararın değiştirilmesine sebep olabilecek yeni bilgilere sahip olması halinde, Bakanlığa başvurarak bu olumsuz kararın gözden geçirilmesini isteyebilir. Bu durumda Kurul, sunulan yeni bilgileri dikkate alarak altmış gün içinde kararı gözden geçirir ve sonuçlarını başvuru sahibine bildirilmek üzere Bakanlığa iletir. Verilen nihai karar kamuoyuna duyurulur.

(14) Kurul, Komitenin kararına uymaması durumunda bu durumu gerekçeli olarak açıklar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(15) Kararda aşağıdaki hususlar yer alır:
a) Geçerlilik süresi.
b) İthalatta uygulanacak işlemler.
c) Kullanım amacı.
ç) Risk yönetimi ve piyasa denetimi için gerekli veriler.
d) İzleme koşulları.
e) Belgeleme ve etiketleme koşulları.
f) Ambalajlama, taşıma, muhafaza ve nakil kuralları.
g) İşleme, atık ve artık arıtım ve imha koşulları.
ğ) Güvenlik ve acil durum tedbirleri.
h) Yıllık raporlamanın nasıl yapılacağı.

(16) Başvuru sahibi, geçerlilik süresi dolmadan en az yüzseksen gün önce Bakanlığa müracaat ederek uzatma talep edebilir. Bu talep Kurul tarafından değerlendirilir ve sonucu başvuru sahibine bildirilmek üzere Bakanlığa gönderilir.

(17) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Risk değerlendirme, sosyo-ekonomik değerlendirme ve risk yönetimi

MADDE 4- (1) Bu Kanuna göre yapılan her bir başvuru için bilimsel esaslara göre risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme ayrı ayrı yapılır. Başvuruda verilen bilgilerin yeterli görülmemesi durumunda başvuru sahibinden yeniden deney, test, analiz ve araştırma yapılması talep edilebilir. Risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme işlemleri ile ilgili masraflar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

(2) Yapılan başvurularda her bir başvuru için ayrı risk değerlendirmesi yapılır. Risk değerlendirmesinde laboratuvar, sera ve tarla testlerini içeren alan denemeleri ile gıda analizleri, toksisite ve alerji testleri yanında gerekli görülen diğer testlerin sonuçlarının başvuru sahibi tarafından verilmesi zorunludur.

(3) Her bir başvuru hakkında karar vermede esas alınmak üzere GDO'ların,

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(15) Kararda aşağıdaki hususlar yer alır:
a) Geçerlilik süresi.
b) İthalatta uygulanacak işlemler.
c) Kullanım amacı.
ç) Risk yönetimi ve piyasa denetimi için gerekli veriler.
d) İzleme koşulları.
e) Belgeleme ve etiketleme koşulları.
f) Ambalajlama, taşıma, muhafaza ve nakil kuralları.
g) İşleme, atık ve artık arıtım ve imha koşulları.
ğ) Güvenlik ve acil durum tedbirleri.
h) Yıllık raporlamanın nasıl yapılacağı.

(16) Başvuru sahibi, geçerlilik süresi dolmadan en az bir yıl önce Bakanlığa müracaat ederek uzatma talep edebilir. Bu talep Kurul tarafından değerlendirilir ve sonucu başvuru sahibine bildirilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Sonucun bir yıllık süre içerisinde başvuru sahibine bildirilmemesi durumunda, izin süresi karar verilinceye kadar uzar.

(17) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Risk değerlendirme, sosyo-ekonomik değerlendirme ve risk yönetimi

MADDE 4- (1) Bu Kanuna göre yapılan her bir başvuru için bilimsel esaslara göre risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme ayrı ayrı yapılır. Başvuruda verilen bilgilerin yeterli görülmemesi durumunda başvuru sahibinden yeniden deney, test, analiz ve araştırma yapılması talep edilebilir. Risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme işlemleri ile ilgili masraflar başvuru sahibi tarafından karşılanır.

(2) Yapılan başvurularda her bir başvuru için ayrı risk değerlendirmesi yapılır. Risk değerlendirmesinde laboratuar, sera ve tarla testlerini içeren alan denemeleri ile gıda analizleri, toksisite ve alerji testleri yanında gerekli görülen diğer testlerin sonuçlarının başvuru sahibi tarafından verilmesi zorunludur.

(3) Her bir başvuru hakkında karar vermede esas alınmak üzere GDO'ların,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, tüketici ve kullanıcılar üzerindeki etkilerinin belirlenmesi için sosyo-ekonomik değerlendirme yapılır.

(4) Başvurusu yapılan GDO ve ürünleri için risk ve sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçlarına dayanarak risk yönetimi esasları belirlenir. Risk yönetimi ile ilgili detaylı bir plan hazırlanır. Risk yönetim planının hazırlanması ve uygulanmasından başvuru sahibi sorumludur.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yasaklar

MADDE 5- (1) GDO ve ürünlerine ilişkin aşağıdaki fiillerin yapılması yasaktır:

a) GDO ve ürünlerinin, Kurul kararlarına aykırı olarak kullanılması veya kullandırılması.

b) Genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanların üretimi.

c) GDO ve ürünlerinin Kurul tarafından piyasaya sürme kapsamında belirlenen amaç ve alan dışında kullanımı.

Basitleştirilmiş işlem

MADDE 6- (1) GDO ve ürünlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir riski olmayan ve insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe herhangi bir zararının bulunmadığı yönünde mevcut bilgiye ve daha önce yapılmış olan risk değerlendirmesine dayanan başvurular için, sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçları da dikkate alınarak basitleştirilmiş işlem uygulanabilir.

(2) Basitleştirilmiş işleme müracaat esnasında Bakanlık tarafından belirlenecek diğer hususlar dışında aşağıdaki şartların karşılanması zorunludur:

a) Gen kaynağı ile transfer edilen canlı organizmanın taksonomisi ve biyolojisinin biliniyor olması.

b) GDO'nun insan, hayvan, çevre sağlığı ve biyolojik çeşitliliğe olabilecek etkileri hakkında yeterli bilgi bulunması.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, tüketici ve kullanıcılar üzerindeki etkilerinin belirlenmesi için sosyo-ekonomik değerlendirme yapılır.

(4) Başvurusu yapılan GDO ve ürünleri için risk ve sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçlarına dayanarak risk yönetimi esasları belirlenir. Risk yönetimi ile ilgili detaylı bir plan hazırlanır. Risk yönetim planının hazırlanması ve uygulanmasından başvuru sahibi sorumludur.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yasaklar

MADDE 5- (1) GDO ve ürünlerine ilişkin aşağıdaki fiillerin yapılması yasaktır:

a) GDO ve ürünlerinin onay alınmaksızın piyasaya sürülmesi.

b) GDO ve ürünlerinin, Kurul kararlarına aykırı olarak kullanılması veya kullandırılması.

c) Genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanların üretimi.

ç) GDO ve ürünlerinin Kurul tarafından piyasaya sürme kapsamında belirlenen amaç ve alan dışında kullanımı.

Basitleştirilmiş işlem

MADDE 6- (1) GDO ve ürünlerinden kaynaklanabilecek herhangi bir riski olmayan ve insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe herhangi bir zararının bulunmadığı yönünde mevcut bilgiye ve daha önce yapılmış olan risk değerlendirmesine dayanan başvurular için, sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçları da dikkate alınarak basitleştirilmiş işlem uygulanabilir.

(2) Basitleştirilmiş işleme müracaat esnasında Bakanlık tarafından belirlenecek diğer hususlar dışında aşağıdaki şartların karşılanması zorunludur:

a) Gen kaynağı ile transfer edilen canlı organizmanın taksonomisi ve biyolojisinin biliniyor olması.

b) GDO'nun insan, hayvan, çevre sağlığı ve biyolojik çeşitliliğe olabilecek etkileri hakkında yeterli bilgi bulunması.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) GDO'nun diğer canlı organizmalarla ilişkisi ile ilgili olarak kullanılabilecek daha önce yapılmış risk değerlendirmelerinden elde edilen olumsuz bir etki olmadığına dair bilginin mevcut olması.

ç) Transfer edilen genetik materyalin tanımlanması ve transfer edildiği canlı organizma içinde belirlenmesi için detaylı yöntem ve verilerin bulunması.

d) Genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların çevreye yayılma risklerinin bulunmaması.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Karar sonrası yapılacak işlemler

MADDE 7- (1) GDO ve ürünlerinin piyasaya sürülmesinden sonra, kararda verilen koşullara uyulup uyulmadığı, insan, hayvan, bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitlilik üzerinde herhangi bir beklenmeyen etkisinin olup olmadığı Bakanlık tarafından kontrol edilir ve denetlenir. Bu amaçla yapılacak analiz işlemleri, Bakanlık tarafından belirlenen laboratuvarlar tarafından gerçekleştirilir. İthalatçı, kontrol ve denetim işlemleriyle ilgili olarak talep edilen hususları yerine getirmekle yükümlüdür.

(2) Kararda belirtilen koşulların ihlali veya GDO ve ürünleriyle ilgili olarak herhangi bir riskin ortaya çıkabileceği yönünde yeni bilimsel bilgilerin ortaya çıkması durumunda, karar Kurul tarafından iptal edilebilir. Kararı iptal edilen GDO ve ürünleri toplatılır. İnsan, hayvan, bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe olumsuz etkisi olduğu tespit edilenler derhal imha edilir; herhangi bir olumsuz etkisi tespit edilmeyenlerin ise mülkiyeti kamuya geçirilir. Bu fıkra uyarınca Bakanlıkça alınacak tedbirlerle ilgili yapılan masraflar ve diğer giderler, kusur ve sorumlulukları dikkate alınarak ilgililerden tahsil edilir.

(3) İzlenebilirliğin sağlanması amacıyla, GDO ve ürünlerinin ülkeye girişi ve dolaşımında, Bakanlığa beyanda bulunulması, gerekli kayıtların tutulması, kararın bir örneğinin bulundurulması ve etiketleme

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) GDO'nun diğer canlı organizmalarla ilişkisi ile ilgili olarak kullanılabilecek daha önce yapılmış risk değerlendirmelerinden elde edilen olumsuz bir etki olmadığına dair bilginin mevcut olması.

ç) Transfer edilen genetik materyalin tanımlanması ve transfer edildiği canlı organizma içinde belirlenmesi için detaylı yöntem ve verilerin bulunması.

d) Genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların çevreye yayılma risklerinin bulunmaması.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Karar sonrası yapılacak işlemler

MADDE 7- (1) GDO ve ürünlerinin piyasaya sürülmesinden sonra, kararda verilen koşullara uyulup uyulmadığı, insan, hayvan, bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitlilik üzerinde herhangi bir beklenmeyen etkisinin olup olmadığı Bakanlık tarafından kontrol edilir ve denetlenir. Bu amaçla yapılacak analiz işlemleri, Bakanlık tarafından belirlenen laboratuvarlar tarafından gerçekleştirilir. İthalatçı, kontrol ve denetim işlemleriyle ilgili olarak talep edilen hususları yerine getirmekle yükümlüdür.

(2) Kararda belirtilen koşulların ihlali veya GDO ve ürünleriyle ilgili olarak herhangi bir riskin ortaya çıkabileceği yönünde yeni bilimsel bilgilerin ortaya çıkması durumunda, karar Kurul tarafından iptal edilebilir. Kararı iptal edilen GDO ve ürünleri toplatılır. İnsan, hayvan, bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik çeşitliliğe olumsuz etkisi olduğu tespit edilenler derhal imha edilir; herhangi bir olumsuz etkisi tespit edilmeyenlerin ise mülkiyeti kamuya geçirilir. Bu fıkra uyarınca Bakanlıkça alınacak tedbirlerle ilgili yapılan masraflar ve diğer giderler, kusur ve sorumlulukları dikkate alınarak ilgililerden tahsil edilir.

(3) İzlenebilirliğin sağlanması amacıyla, GDO ve ürünlerinin ülkeye girişi ve dolaşımında, Bakanlığa beyanda bulunulması, gerekli kayıtların tutulması, kararın bir örneğinin bulundurulması ve etiketleme

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kurallarına uyulması zorunludur. Her bir GDO ve ürününe ayırt edici kimlik verilerek kayıt altına alınır.

(4) Herhangi bir ürünün Bakanlık tarafından belirlenen eşik değerin üzerinde GDO ve ürünlerini içermesi halinde; etikette, GDO içerdiğinin açıkça belirtilmesi zorunludur.

(5) İlgililer, GDO ve ürünleriyle ilgili olarak yeni bir risk ya da risk şüphesini öğrendiği takdirde durumu derhal Bakanlığa rapor etmek ve tedbir almakla yükümlüdür.

(6) İlgililer; GDO ve ürünlerinin piyasaya sürülmesi sırasında alıcıları, muamele, işleme, taşıma, saklama ve diğer işlemlere ilişkin kararda yer alan güvenlik kuralları ve tedbirleri hakkında bilgilendirmekle yükümlüdür.

(7) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜBÖLÜM
Bakanlığın Görev ve Yetkileri ile Kurul ve Komiteler

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 8- (1) Bakanlığın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurulun sekretarya hizmetlerini yürütmek.

b) Kurulca talep edilen bilgi ve belgeleri temin etmek, istenen araştırma, deneme, kontrol ve denetlemeleri yaparak veya yaptırarak sonuçlarını Kurula bildirmek.

c) Bu Kanunda belirtilen iş ve işlemlerin uygulanması, izlenmesi, kontrolü ve denetimini sağlamak.

ç) Gerek görülmesi halinde GDO ve ürünleri ile ilgili çalışmalar yapmak için gerçek veya tüzel kişileri yetkilendirmek, yetkilendirilen bu gerçek veya tüzel kişileri denetlemek ve bunlara ilişkin usul ve esasları düzenlemek.

d) Ülkesel biyolojik çeşitlilik ve genetik kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımı için strateji geliştirmek, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kurallarına uyulması zorunludur. Her bir GDO ve ürününe ayırt edici kimlik verilerek kayıt altına alınır. Kayıt altına alınan GDO ve ürünlerine ilişkin belgelerin 10 yıl süreyle saklanması zorunludur.

(4) Herhangi bir ürünün Bakanlık tarafından belirlenen eşik değerin üzerinde GDO ve ürünlerini içermesi halinde; etikette, GDO içerdiğinin açıkça belirtilmesi zorunludur.

(5) İlgililer, GDO ve ürünleriyle ilgili olarak yeni bir risk ya da risk şüphesini öğrendiği takdirde durumu derhal Bakanlığa bildirmek ve tedbir almakla yükümlüdür.

(6) İlgililer; GDO ve ürünlerinin piyasaya sürülmesi sırasında alıcıları, muamele, işleme, taşıma, saklama ve diğer işlemlere ilişkin kararda yer alan güvenlik kuralları ve tedbirleri hakkında bilgilendirmekle yükümlüdür.

(7) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Bakanlığın Görev ve Yetkileri ile Kurul ve Komiteler

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 8- (1) Bakanlığın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurula uygun çalışma koşullarını sağlamak ve Kurulun sekretarya hizmetlerini yürütmek.

b) Kurulca talep edilen bilgi ve belgeleri temin etmek, istenen araştırma, deneme, kontrol ve denetlemeleri yaparak veya yaptırarak sonuçlarını Kurula bildirmek.

c) Bu Kanunda belirtilen iş ve işlemlerin uygulanması, istenmeyen GDO bulaşıklarının engellenmesi, izlenmesi, kontrolü ve denetimini sağlamak.

ç) Gerek görülmesi halinde GDO ve ürünleri ile ilgili çalışmalar yapmak için gerçek veya tüzel kişileri yetkilendirmek, yetkilendirilen bu gerçek veya tüzel kişileri denetlemek ve bunlara ilişkin usul ve esasları düzenlemek.

d) Ülkesel biyolojik çeşitlilik ve genetik kaynakların korunması ve sürdürülebilir

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

e) Biyogüvenlik bilgi değişim mekanizması aracılığıyla kamuoyunun GDO ve ürünleri ile ilgili bilgilendirilmesi ve karar alma sürecine katılımının sağlanması için gerekli tedbirleri almak.

f) Kurul ve bilimsel komitelerin faaliyetleri ile ilgili usul ve esasları belirlemek.

g) GDO ve ürünlerinin bu Kanunda düzenlenen haller dışındaki dolaşımını ve kullanımını önlemek için, sınır kontrolleri hususunda ilgili kurumlarla işbirliği yapmak.

ğ) İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması hususunda öngörülemeyen durumlara yönelik acil eylem planlarını hazırlamak ve uygulamak.

h) GDO ve ürünlerinin özelliklerine göre eşik değeri belirlemek.

ı) Bu Kanun kapsamındaki ürünler ile GDO'lardan elde edilen ürünlerin etiketlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

(2) Bakanlık; insan, hayvan, bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması amacıyla bu Kanun kapsamına giren ürünler hakkında tamamen veya kısmen toplatma, mülkiyetin kamuya geçirilmesi, ürünün menşeine iadesi, faaliyetin geçici olarak durdurulması, ürünün imhası, piyasaya arzı, ticareti ve işlenmesinin yasaklanması gibi ihtiyati tedbirleri almaya ve her türlü düzenlemeyi yapmaya yetkilidir.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kullanımı için strateji geliştirmek, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak.

e) Biyogüvenlik bilgi değişim mekanizması aracılığıyla kamuoyunun GDO ve ürünleri ile ilgili bilgilendirilmesi ve karar alma sürecine katılımının sağlanması için gerekli tedbirleri almak.

f) Kurul ve bilimsel komitelerin faaliyetleri ile ilgili usul ve esasları belirlemek.

g) GDO ve ürünlerinin bu Kanunda düzenlenen haller dışındaki dolaşımını ve kullanımını önlemek için, sınır kontrolleri hususunda ilgili kurumlarla işbirliği yapmak.

ğ) İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanması hususunda öngörülemeyen durumlara yönelik acil durumlarda uygulanacak yöntem ile acil eylem planlarını hazırlamak ve uygulamak.

h) Kurulun da görüşü alınarak GDO ve ürünlerinin özelliklerine göre eşik değerini belirlemek.

ı) Bu Kanun kapsamındaki ürünler ile GDO'lardan elde edilen ürünlerin etiketlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

(2) Bakanlık, gerekli hallerde bu kanunun uygulanması ile ilgili olarak, diğer Bakanlıklar ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapar.

(3) GDO ve ürünleri ile bunlara ilişkin her türlü faaliyet sürecinde meydana gelebilecek kaza durumunda, çevre, biyolojik çeşitlilik, tarımsal üretim ve insan sağlığı üzerinde olabilecek zararların önlenmesine yönelik acil eylem planlarının zamanında hazırlanması ve uygulanmasından Bakanlık sorumludur.

(4) Bakanlık; insan, hayvan, bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması amacıyla bu Kanun kapsamına giren ürünler hakkında tamamen veya kısmen toplatma, mülkiyetin kamuya geçirilmesi, ürünün mahrecine iadesi, faaliyetin geçici olarak durdurulması, ürünün imhası, piyasaya arzı, ticareti ve işlenmesinin yasaklanması gibi ihtiyati tedbirleri almaya ve her türlü düzenlemeyi yapmaya yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Biyogüvenlik Kurulu

MADDE 9- (1) GDO ve ürünleri ile ilgili yapılan başvuruların değerlendirilmesi ve bu maddede belirtilen diğer görevlerin yürütülmesi için Biyogüvenlik Kurulu oluşturulur.

(2) Kurul, Bakanlıkça dört, Çevre ve Orman Bakanlığınca iki, Sağlık Bakanlığınca bir, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca bir üye olmak üzere, üç yıllık süre için, ilgili bakanlar tarafından belirlenen toplam dokuz üyeden oluşur. Üyelerden en az ikisi üniversite veya meslek örgütleri temsilcileri arasından seçilir. Kurul Başkanı, Bakan tarafından belirlenir. Kurul Başkanı yokluğunda yerine vekalet etmek üzere bir üyeyi tayin eder.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri en fazla iki dönem için görevlendirilebilir.

(4) Boşalan Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine en geç bir ay içerisinde ilgili bakanlar tarafından yeni görevlendirme yapılır.

(5) Kurul üyesi olabilmek için en az lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olmak ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımak zorunludur. Kurul üyelerinin bu Kanun kapsamına giren konularda en az beş yıllık tecrübeye sahip olması şartı aranır.

(6) Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak bu görevi yapamayacak derecede hastalık veya sakatlık durumunun ortaya çıkması veya görevlendirilmeleri için gerekli şartları kaybetmeleri ya da bu Kanuna aykırı işlem yaptıklarının tespit edilmesi durumunda Kurul Başkan ve üyelerinin görevine son verilir.

(7) Kurul Başkan ve üyeleri ile bunların eşleri, evlatlıkları ve ikinci derece dahil kan ve kayın hısımları, Kurulun karar almakla görevli olduğu faaliyet veya alanlarla ilgili herhangi bir ticari faaliyette bulunamaz veya sermaye piyasası araçlarına sahip olamaz. Bu fıkra hükmüne aykırı davranıldığının tespit edilmesi

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Biyogüvenlik Kurulu

MADDE 9- (1) GDO ve ürünleri ile ilgili yapılan başvuruların değerlendirilmesi ve bu maddede belirtilen diğer görevlerin yürütülmesi için Biyogüvenlik Kurulu oluşturulur.

(2) Kurul, Bakanlıkça dört, Çevre ve Orman Bakanlığınca iki, Sağlık Bakanlığınca bir, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir ve Dış Ticaret Müsteşarlığınca bir üye olmak üzere, üç yıllık süre için, ilgili bakanlar tarafından belirlenen toplam dokuz üyeden oluşur. Bakanlıkça seçilecek üyelerden birinin üniversite, diğerinin ise meslek örgütleri tarafından gösterilen adaylar arasından seçilmesi zorunludur. Kurul Başkanı, Bakan tarafından belirlenir. Kurul Başkanı yokluğunda yerine vekalet etmek üzere bir üyeyi tayin eder.

(3) Kurul Başkan ve üyeleri en fazla iki dönem için görevlendirilebilir.

(4) Boşalan Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine en geç bir ay içerisinde ilgili bakanlar tarafından yeni görevlendirme yapılır.

(5) Kurul üyesi olabilmek için en az lisans düzeyinde yükseköğrenim görmüş olmak ve 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımak zorunludur. Kurul üyelerinin bu Kanun kapsamına giren konularda en az beş yıllık tecrübeye sahip olması şartı aranır.

(6) Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak, Kurul Başkanı veya bir üyenin bu görevi yapamayacak derecede hastalık veya sakatlık durumunun ortaya çıkması, görevlendirilmeleri için gerekli şartları kaybetmeleri ya da bu Kanuna aykırı işlem yaptıklarının tespit edilmesi durumunda Bakan tarafından görevine son verilir.

(7) Kurul Başkan ve üyeleri ile bunların eşleri, evlatlıkları ve ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları, Kurulun karar almakla görevli olduğu faaliyet veya alanlarla ilgili herhangi bir ticari faaliyette bulunamaz veya sermaye

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

durumunda, bunların üyelikleri Bakan tarafından derhal sona erdirilir.

(8) Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinden ayrılmalarını izleyen iki yıl içinde bu Kanunla düzenlenen faaliyet ve alanlardaki özel kuruluşlarda görev alamaz.

(9) Kurulda görev alan üyelere yılda oniki toplantı gününü geçmemek üzere katıldıkları her toplantı günü için 5000 gösterge rakamının memur aylık kat sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda huzur hakkı ödenir. Kurulda görev alan üyelere harcırah ödenmesini gerektiren hallerde 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre en yüksek Devlet memuruna ödenen harcırah esas alınır.

Biyogüvenlik Kurulunun çalışma esasları

MADDE 10- (1) Kurul görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurula emir ve talimat veremez.

(2) Kurul, Başkanın daveti üzerine gündemli olarak toplanır. Her bir toplantının gündemi toplantıdan en az bir hafta önce Kurul Başkanı tarafından hazırlanarak Kurul üyelerine bildirilir. Gündemde yer alan maddelerin görüşülmesi tamamlanmadığı sürece toplantı sona ermiş sayılmaz.

(3) Kurul en az yedi üyenin hazır bulunması ile toplanır. Kurul, üyelerden en az beşinin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Kurul kararı tutanakla tespit edilir ve imza altına alınır.

(4) Geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam üç toplantıya katılmayan üye, bu durumun Kurul kararı ile tespit edilmesi koşuluyla, üyelikten çekilmiş sayılır. Toplantıya katılmasına rağmen karşı oy kullanmadığı halde Kurul kararlarını süresi içinde imzalamayan veya karşı oy kullandığı halde, karşı oy gerekçesini süresi içinde yazmayan Kurul üyeleri, yazılı olarak ikaz edilir. Bu durumun bir takvim yılı içinde toplam üç defa tekrar etmesi halinde, ikaz edilen üye çekilmiş sayılır. Bu durumun, üyenin katılmadığı üçüncü toplantıda Kurul tarafından tespit edilip karara bağlanarak

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

piyasası araçlarına sahip olamaz. Bu fıkra hükmüne aykırı davranıldığının tespit edilmesi durumunda, bunların üyelikleri Bakan tarafından derhal sona erdirilir.

(8) Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinden ayrılmalarını izleyen üç yıl içinde bu Kanunla düzenlenen faaliyet ve alanlardaki özel kuruluşlarda görev alamaz.

(9) Kurulda görev alan üyelere yılda oniki toplantı gününü geçmemek üzere katıldıkları her toplantı günü için 5000 gösterge rakamının memur aylık kat sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda huzur hakkı ödenir. Kurulda görev alan üyelere harcırah ödenmesini gerektiren hallerde 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre en yüksek Devlet memuruna ödenen harcırah esas alınır.

Biyogüvenlik Kurulunun çalışma esasları

MADDE 10- (1) Kurul görevini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurula emir ve talimat veremez.

(2) Kurul, Başkanın daveti üzerine gündemli olarak toplanır. Her bir toplantının gündemi toplantıdan en az bir hafta önce Kurul Başkanı tarafından hazırlanarak Kurul üyelerine bildirilir. Gündemde yer alan maddelerin görüşülmesi tamamlanmadığı sürece toplantı sona ermiş sayılmaz.

(3) Kurul en az yedi üyenin hazır bulunması ile toplanır. Kurul, üyelerden en az beşinin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Kurul kararı tutanakla tespit edilir ve imza altına alınır.

(4) Geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam üç toplantıya katılmayan üye, bu durumun Kurul kararı ile tespit edilmesi koşuluyla, üyelikten çekilmiş sayılır. Toplantıya katılmasına rağmen karşı oy kullanmadığı halde Kurul kararlarını süresi içinde imzalamayan veya karşı oy kullandığı halde, karşı oy gerekçesini süresi içinde yazmayan Kurul üyeleri, yazılı olarak ikaz edilir. Bu durumun bir takvim yılı içinde toplam üç defa tekrar etmesi halinde, ikaz edilen üye çekilmiş sayılır. Bu durumun, üyenin katılmadığı üçüncü toplantıda Kurul tarafından tespit edilip karara bağlanarak

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bakanlığa bildirilmesi zorunludur.

(5) Kurul üyeleri, eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dahil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamaz.

Biyogüvenlik Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 11- (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Uzmanlar listesini oluşturmak.

b) Bilimsel komiteleri oluşturmak.

c) Her bir başvuru için uzmanlar listesinden bilimsel komitelerin üyelerini seçmek.

ç) Risk değerlendirme ve sosyo-ekonomik değerlendirme raporlarını değerlendirerek Kurul kararlarını oluşturmak.

d) İzleme raporlarına dayanarak kararın kısmen veya tamamen iptali, yasaklama, toplatma, imha ve benzeri yaptırımlara ilişkin kararlarını Bakanlığa sunmak.

Bilimsel komitelerinin oluşumu, görev ve yetkileri

MADDE 12- (1) Kurul tarafından her bir başvuru için, risk değerlendirme komitesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme komitesi ile ihtiyaca göre diğer bilimsel komiteler oluşturulur. Bu komiteler onbir kişiden teşekkül eder.

(2) Uzmanlar listesi, üniversiteler veya Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile Kurul tarafından gerekli görülen alanlarda çalışanlar arasından seçilir.

(3) Komitelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bu Kanun kapsamında yapılan başvurularda risk değerlendirmesi için sağlanan bilgilerin bilimsel yeterliliğini belirlemek.

b) Test, deney, deneme, analiz ve diğer işlemleri belirlemek, gerekli hallerde ek bilgi istemek.

c) Risk değerlendirme ve sosyo-ekonomik değerlendirme raporlarını hazırlamak.

ç) Karar sonrasında ortaya çıkan veya elde edilen her türlü yeni veri ve bilgiyi değerlendirerek bilimsel görüş oluşturmak.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlığa bildirilmesi zorunludur.

(5) Kurul üyeleri, eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dâhil kan ve kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamaz.

Biyogüvenlik Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 11- (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) Uzmanlar listesini oluşturmak.

b) Uzmanlar listesindeki kişilerden seçilen bilimsel komiteleri oluşturmak.

c) Her bir başvuru için uzmanlar listesinden bilimsel komitelerin üyelerini seçmek.

ç) Risk ve sosyo-ekonomik değerlendirme raporlarını dikkate alarak Kurul kararlarını oluşturmak.

d) İzleme raporlarına dayanarak kararın kısmen veya tamamen iptali ile yasaklama, toplatma, imha ve benzeri yaptırımlara ilişkin kararlarını Bakanlığa sunmak.

e) Etik komite oluşturmak.

Bilimsel komitelerin oluşumu, görev ve yetkileri

MADDE 12- (1) Kurul tarafından her bir başvuru için, risk değerlendirme komitesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme komitesi ile ihtiyaca göre diğer bilimsel komiteler oluşturulur. Bu komiteler onbir kişiden teşekkül eder.

(2) Uzmanlar listesi, üniversiteler ve Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile Kurul tarafından gerekli görülen alanlarda çalışanlar arasından seçilir.

(3) Komitelerin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bu Kanun kapsamında yapılan başvurularda risk değerlendirmesi için sağlanan bilgilerin bilimsel yeterliliğini belirlemek.

b) Test, deney, deneme, analiz ve diğer işlemleri belirlemek, gerekli hallerde ek bilgi istemek.

c) Risk değerlendirme ve sosyo-ekonomik değerlendirme raporlarını hazırlamak.

ç) Karar sonrasında ortaya çıkan veya elde edilen her türlü yeni veri ve bilgiyi değerlendirerek bilimsel görüş oluşturmak.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Bilimsel değerlendirmeler yapmak, Kurula bilgi vermek ve rapor hazırlamak.

(4) Komitelerin hazırladıkları bilimsel değerlendirme raporları hizmete özel olup, bu raporlar Kurul haricinde hiçbir gerçek ve tüzel kişiye, kuruma ve kuruluşa verilemez. Komite üyeleri hukuka aykırı eylemleri dışında hazırladıkları bilimsel değerlendirme raporlarından dolayı sorumlu tutulamaz.

(5) Komiteler görevlerini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi komitelere emir ve talimat veremez.

(6) Komitelerde görev alan üyelere yılda oniki toplantı gününü geçmemek üzere katıldıkları her toplantı günü için uhdesinde kamu görevi bulunanlara 3000, kamu görevi bulunmayanlara ise 5000 gösterge rakamının memur aylık kat sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda huzur hakkı ödenir. Bilimsel komitede görev alan üyelere harcırah ödenmesini gerektiren hallerde 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre en yüksek Devlet memuruna ödenen harcırah esas alınır.

(7) Davet edildiği halde, bir başvuru ile ilgili en fazla iki toplantıya mazeretsiz katılmayan üyenin komite üyeliği düşer. Kurul tarafından yeni bir üye belirlenir.

Yükümlülük

MADDE 13- (1) Bu Kanun kapsamındaki Bakanlık personeli, Kurul ve komite üyeleri, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri gizlilik taşıyan her türlü bilgi ve belge ile ticari sırları, kanunlarla yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamaz.

DÖRDÜNCÜBÖLÜM

Hukuki Sorumluluk, İdari Yaptırımlar ve Ceza Hükümleri

Sorumluluğa ilişkin temel ilkeler

MADDE 14- (1) GDO ve ürünleri ile ilgili faaliyetlerde bulunanlar, bu Kanun kapsamında izin almış olsalar dahi, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanmasına

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

d) Bilimsel değerlendirmeler yapmak, Kurula bilgi vermek ve rapor hazırlamak.

(4) Komitelerin hazırladıkları bilimsel değerlendirme raporları hizmete özel olup, bu raporlar Kurul haricinde hiçbir gerçek ve tüzel kişiye, kuruma ve kuruluşa verilemez. Komite üyeleri hukuka aykırı eylemleri dışında hazırladıkları bilimsel değerlendirme raporlarından dolayı sorumlu tutulamaz.

(5) Komiteler görevlerini yaparken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi komitelere emir ve talimat veremez.

(6) Komitelerde görev alan üyelere yılda oniki toplantı gününü geçmemek üzere katıldıkları her toplantı günü için uhdesinde kamu görevi bulunanlara 3000, kamu görevi bulunmayanlara ise 5000 gösterge rakamının memur aylık kat sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda huzur hakkı ödenir. Bilimsel komitede görev alan üyelere harcırah ödenmesini gerektiren hallerde 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre en yüksek Devlet memuruna ödenen harcırah esas alınır.

(7) Davet edildiği halde, bir başvuru ile ilgili en fazla iki toplantıya mazeretsiz katılmayan üyenin komite üyeliği düşer. Kurul tarafından yeni bir üye belirlenir.

Yükümlülük

MADDE 13- (1) Bu Kanun kapsamındaki Bakanlık personeli, Kurul ve komite üyeleri, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri gizlilik taşıyan her türlü bilgi ve belge ile ticarî sırları, kanunlarla yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hukuki Sorumluluk, İdari Yaptırımlar ve Ceza Hükümleri

Sorumluluğa ilişkin temel ilkeler

MADDE 14- (1) GDO ve ürünleri ile ilgili faaliyetlerde bulunanlar, bu Kanun kapsamında izin almış olsalar dahi, insan, hayvan ve bitki sağlığı ile çevrenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilirliğinin sağlanmasına

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

karşı oluşan zararlardan sorumludur. Bu sorumluluk, GDO ve ürünlerinin, başvuru ve kararda yer alan koşulları sağlamadığının anlaşılması durumunda zarar oluşmasa dahi geçerlidir.

(2) GDO'ların kapalı alanda kullanımı ve gıda, yem, işleme ve tüketim amacıyla piyasaya sürülmesi, ithalatı ve transit geçişi için izin alma zorunluluğu olduğu halde, bu faaliyetleri izinsiz olarak gerçekleştirenler ile GDO'ları çevreye serbest bırakanlar ve üretenler bu faaliyetler sonucunda meydana gelen her türlü zarardan sorumludur.

(3) Ortaya çıkan bir zararın GDO'lardan kaynaklandığının kabul edilebilmesi için, zararın organizmaların sahip olduğu yeni özelliklerden veya organizmaların yeniden üretiminden veya değiştirilmesinden ya da organizmaların değiştirilmiş materyalinin başka organizmalara geçişinden kaynaklanması gerekir. Zararlardan kaynaklanan sorumluluğun tespitinde; zararların tarım, orman, gıda ve yem ürünlerinin içindeki genetik değişiklikten kaynaklanmış olması gözönünde tutulur.

(4) Her ne amaçla olursa olsun piyasaya sürülmüş GDO ve ürünlerini karar koşullarına uygun olmayan bir şekilde muameleye tabi tutmak suretiyle veya başka bir yolla zararın ortaya çıkmasına ya da sonuçlarının ağırlaşmasına sebep olanlarla bunları ticari olarak üretenler, işleyenler, dağıtanlar ve pazarlayanlar bu zararlardan müteselsilen sorumludur.

(5) GDO ve ürünlerini piyasaya süren, ticari olarak işleyen, dağıtan ve pazarlayanlar meydana gelebilecek zararlar ve bunlara ilişkin sorumluluklar hakkında birbirlerini bilgilendirmek zorundadır.

(6) GDO'ları muameleye tabi tutanlar, muamele nedeniyle çevrede zararın meydana gelmemesi veya meydana gelen zararın sonuçlarının ağırlaşmaması için risk değerlendirmesine göre belirlenen tedbirlerin masraflarını karşılamakla yükümlüdür. Sorumlular, çevrenin zarar görmüş veya tahrip

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

karşı oluşan zararlardan sorumludur. Bu sorumluluk, GDO ve ürünlerinin, başvuru ve kararda yer alan koşulları sağlamadığının anlaşılması durumunda zarar oluşmasa dahi geçerlidir.

(2) GDO'ların kapalı alanda kullanımı ve gıda, yem, işleme ve tüketim amacıyla piyasaya sürülmesi, ithalatı ve transit geçişi için izin alma zorunluluğu olduğu halde, bu faaliyetleri izinsiz olarak gerçekleştirenler ile GDO'ları çevreye serbest bırakanlar ve üretenler bu faaliyetler sonucunda meydana gelen her türlü zarardan sorumludur.

(3) Ortaya çıkan bir zararın GDO'lardan kaynaklandığının kabul edilebilmesi için, zararın organizmaların sahip olduğu yeni özelliklerden veya organizmaların yeniden üretiminden veya değiştirilmesinden ya da organizmaların değiştirilmiş materyalinin başka organizmalara geçişinden kaynaklanması gerekir. Zararlardan kaynaklanan sorumluluğun tespitinde; zararların tarım, orman, gıda ve yem ürünlerinin içindeki genetik değişiklikten kaynaklanmış olup olmadığı gözönünde tutulur.

(4) Her ne amaçla olursa olsun piyasaya sürülmüş GDO ve ürünlerini karar koşullarına uygun olmayan bir şekilde muameleye tabi tutmak suretiyle veya başka bir yolla zararın ortaya çıkmasına ya da sonuçlarının ağırlaşmasına sebep olanlarla bunları ticari olarak üretenler, işleyenler, dağıtanlar ve pazarlayanlar bu zararlardan müteselsilen sorumludur.

(5) GDO ve ürünlerini piyasaya süren, ticari olarak işleyen, dağıtan ve pazarlayanlar meydana gelebilecek zararlar ve bunlara ilişkin sorumluluklar hakkında birbirlerini bilgilendirmek zorundadır.

(6) GDO'ları muameleye tabi tutanlar, muamele nedeniyle çevrede zararın meydana gelmemesi veya meydana gelen zararın sonuçlarının ağırlaşmaması için risk değerlendirmesine göre belirlenen tedbirlerin masraflarını karşılamakla yükümlüdür. Sorumlular, çevrenin zarar görmüş veya tahrip

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

olmuş unsurlarının eski haline getirilmesi veya aynı değerdeki unsurların yerine konulması için gerekli masrafları da karşılar.

(7) GDO ve ürünlerinin neden olduğu zararların tazmin edilmesini talep hakkı, zarar görenin, zarardan veya zarar vereni öğrenmesinden itibaren iki yıl ve her halükarda zararı doğuran olayın meydana gelmesinden itibaren yirmi yıl sonra düşer.

(8) Zararın sel, dolu, heyelan, deprem gibi tabii afetlerden veya zarar görenin ya da üçüncü kişinin ağır kusurundan kaynaklandığının tespit edilmesi halinde sorumluluk hükümleri uygulanmaz.

İdari yaptırımlar ve cezalar

MADDE 15- (1) Genetiği değiştirilmiş bitki ve hayvanları çevreye serbest bırakanlara veya üretenlere beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ve binbeşyüz günden ikibinbeşyüz güne kadar adli para cezası verilir. Bu fiil nedeniyle zarar meydana gelmesi halinde verilecek hapis cezası yedi yıldan ve adli para cezası ikibin günden az olamaz.

(2) GDO ve ürünlerini, Kurul tarafından piyasaya sürme kapsamında belirlenen amaç ve alan dışında kullananlar ile bu tür ürünlerin ithalatını veya ülke içinde dağıtımını gerçekleştirenlere dört yıldan altı yıla kadar hapis cezası ve bin günden ikibin güne kadar adli para cezası verilir. GDO ve ürünlerinin Kurul tarafından piyasaya sürme kapsamında belirlenen amaç ve alan dışında kullanılması ile ithalatı ve ülke içinde dağıtımı sonucunda bir zarar meydana gelmesi halinde verilecek hapis cezası beş yıldan ve adli para cezası binbeşyüz günden az olamaz.

(3) GDO ve ürünlerini Kurul kararlarına aykırı olarak kullananlara veya kullandıranlara iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ve beşyüz günden bin güne kadar adli para cezası verilir. Kurul kararlarına aykırı olarak kullanım sonucunda bir zarar meydana gelmesi halinde verilecek hapis cezası üç yıldan ve adli para cezası yediyüzelli günden az olamaz.

(4) Bakanlığa yapılacak başvurularda

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

olmuş unsurlarının eski haline getirilmesi veya aynı değerdeki unsurların yerine konulması için gerekli masrafları da karşılar.

(7) GDO ve ürünlerinin neden olduğu zararların tazmin edilmesini talep hakkı, zarar görenin, zarardan veya zarar vereni öğrenmesinden itibaren iki yıl ve her halükarda zararı doğuran olayın meydana gelmesinden itibaren yirmi yıl sonra düşer.

(8) Zararın sel, dolu, heyelan, deprem gibi tabii afetlerden veya zarar görenin ya da üçüncü kişinin ağır kusurundan kaynaklandığının tespit edilmesi halinde sorumluluk hükümleri uygulanmaz.

Ceza hükümleri

MADDE 15- (1) GDO ve ürünlerini bu Kanun hükümlerine aykırı olarak ithal eden, üreten veya çevreye serbest bırakan kişi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde ithal edilen veya işlenen GDO'ları veya GDO ve ürünlerini, ithal izninde belirlenen amaç ve alan dışında kullanan satışa arzeden, satan veya devreden ya da bu özelliğini bilerek ve ticari amaçla satın alan, kabul eden, nakleden veya bulunduran kişi, dört yıldan dokuz yıla kadar hapis ve yedibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu Kanunda belirlenen esaslar çerçevesinde ithal edilen veya işlenen GDO'lardan elde edilen ürünleri, ithal izninde belirlenen amaç ve alan dışında kullanan, satışa arzeden, satan veya devreden ya da bu özelliğini bilerek ve ticari amaçla satın alan, kabul eden, nakleden veya bulunduran kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Yalan beyanda bulunarak bu Kanun hükümlerine göre alınması gereken ithal veya işleme iznini alan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu izne dayalı olarak GDO'ların, GDO ve ürünlerinin veya GDO'lardan elde

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

gerçeğe aykırı beyanda bulunanlara iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Gerçeğe aykırı beyana dayanılarak herhangi bir faaliyet için karar alınması ve bu karara dayanılarak faaliyetin gerçekleştirilmesi halinde, dört yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir. Gerçekleştirilen faaliyet sonucu zarar meydana gelmesi halinde verilecek ceza beş yıldan az olamaz.

(5) Bu maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında düzenlenen fiiller bir tüzel kişinin faaliyeti kapsamında işlendiği takdirde ilgili tüzel kişiye fiilin ağırlığına göre yüzbin Türk Lirasından ikiyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(6) Bu Kanunun 7 nci maddesinde düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen başvuru sahiplerine ellibin Türk Lirası idari para cezası verilir. Başvuru sahibinin öğrenmiş olduğu riski ya da risk şüphesini Bakanlığa bildirmemesi sonucunda zarar ortaya çıkması halinde idari para cezasının yanı sıra iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.

(7) GDO ve ürünlerini karar olmaksızın, karar geçerlilik süresi sona erdikten sonra veya karar iptal edildiği ya da askıya alındığı halde kapalı alanda kullananlara onbin Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu fiiller sonucunda;

a) Biyolojik çeşitlilikte, çevre, bitki ve hayvan sağlığında bir zarar meydana gelmesi halinde bu durumdan sorumlu olanlara üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası ve yediyüzelli günden binbeşyüz güne kadar adli para cezası verilir.

b) İnsan sağlığı açısından bir zarar meydana gelmesi halinde bu durumdan sorumlu olanlara altı yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası ve ikibinbeşyüz günden beşbin güne kadar adli para cezası verilir.

(8) GDO ve ürünlerini, karar olmaksızın, karar geçerlilik süresi sona erdikten sonra veya karar iptal edildiği ya da askıya alındığı halde gıda, yem ve işlemede kullananlara üç yıldan beş yıla kadar hapis ve binbeşyüz günden ikibinbeşyüz güne kadar adli para cezası verilir.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

edilen ürünlerin ithal edilmesi, işlenmesi, kullanılması, satışa arzedilmesi, satılması, devredilmesi, kabul edilmesi, nakledilmesi veya bulundurulması halinde, ayrıca yukarıdaki fıkralardaki hükümlere göre cezaya hükmolunur.

(5) Bu maddede yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde ve yararına olarak işlenmesi halinde, bu tüzel kişiye yüzbin Türk Lirasından ikiyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir ve ayrıca tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(6) Bu Kanunun 7 nci maddesinde düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen başvuru sahiplerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, her bir yükümlülük ihlali dolayısıyla onbin Türk Lirasından otuzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.

(7) GDO ve ürünlerini bu Kanun hükümlerine aykırı olarak kapalı alanda kullananlara, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, onbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(8) 9 uncu maddenin sekizinci fıkrası hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.

(9) Beşinci fıkra hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye davaya bakan mahkeme, altıncı ve yedinci fıkralar hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı, yetkilidir. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren 1 ay içerisinde ödenir."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu fiiller sonucunda;

a) Biyolojik çeşitlilikte, çevre, bitki ve hayvan sağlığında bir zarar meydana gelmesi halinde bu durumdan sorumlu olanlara altı yıldan dokuz yıla kadar hapis cezası ve üçbin günden beşbin güne kadar adli para cezası verilir.

b) İnsan sağlığı açısından bir zarar meydana gelmesi halinde bu durumdan sorumlu olanlara yedi yıldan on yıla kadar hapis cezası ve yedibinbeşyüz günden onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(9) Bu maddenin altıncı, yedinci ve sekizinci fıkralarında yer alan fiiller bir tüzel kişinin faaliyeti kapsamında işlendiği takdirde ilgili tüzel kişiye ayrıca ikiyüzbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(10) GDO ve ürünlerinin 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında düzenlenen suçlara konu olması halinde, adı geçen Kanunda öngörülmüş olan cezalar iki katına kadar artırılarak uygulanır.

(11) Bu Kanunda düzenlenen suçlardan mahkum olanlar ve tüzel kişiler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 ve 60 ıncı maddelerinde düzenlenen güvenlik tedbirleri uygulanır.

(12) Bu Kanunda suç olarak düzenlenen fiiller özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle tüzel kişi yararına işlendiği takdirde, tüzel kişi beş yıl süre ile GDO ve ürünleriyle ilgili faaliyetlerden men edilir.

(13) 9 uncu maddenin sekizinci fıkrası hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.

(14) Bu Kanunda düzenlenmiş olan idari para cezaları mahalli mülki amir tarafından verilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM
Yönetmelik ve
Son Hükümler

Yönetmelik

MADDE 16- (1) Bu Kanunda belirtilen ve bu Kanunun uygulanması ile ilgili usul ve esasları düzenleyen yönetmelikler, Bakanlık tarafından yürürlüğe konulur.

(2) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içerisinde yürürlüğe konulur.

Yürürlük

MADDE 17- (1) Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

BEŞİNCİ BÖLÜM
Yönetmelik ve
Son Hükümler

Yönetmelik

MADDE 16- (1) Bu Kanunun uygulanması ile ilgili usul ve esasları düzenleyen yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde Bakanlık tarafından çıkarılır.

Yürürlük

MADDE 17- (1) Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
C. Çiçek	*B. Arınç*	*A. Babacan*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
M. Aydın	*H. Yazıcı*	*F. N. Özak*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
M. Z. Çağlayan	*F. Çelik*	*E. Bağış*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
S. A. Kavaf	*C. Yılmaz*	*S. Ergin*
Millî Savunma Bakanı V.	İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı V.
E.Günay	*B. Atalay*	*A. Babacan*
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı
M. Şimşek	*N. Çubukçu*	*M. Demir*
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı V.	Tarım ve Köyişleri Bakanı
R. Akdağ	*V. Eroğlu*	*M. M. Eker*
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı	En. ve Tab. Kay. Bakanı
Ö. Dinçer	*N. Ergün*	*T. Yıldız*

Kültür ve Turizm Bakanı	Çevre ve Orman Bakanı
E. Günay	*V. Eroğlu*

